

სად იყავით, სად იყავით გაშინე?!

საქართველოს რესპუბლიკის
პრეზიდენტობის ზოგიერთ
კანდიდატსა და კიდევ სწავ
ზოგიერთებს

პ ა რ ო დ ი ა

დღეს რომ „დედას უტრიალებთ
კავშირს“,
სანახევროდ დანაკრულს და
დაუღილს,
მე, ზვიადის თავგანწირვის
ფონზე,
იცოდეთ, რომ არც წვეთია ზღვაში..

სიხარულია ჩაუხვარდა ზვიადს..
წითელ ურჩხულს წინ აღუდგა გავშვი..
როცა საქმეს შეეხიდა დიადს,
სად იყავით, სად იყავით გაშინე?!

როცა „ქალი“ მიჰყვებოდა კვალში,
როცა ზვიადს მუშტით სვემდნენ
თვალში,
გატონებო, თქვენ „რად დარჩით
ვალში“?! —
სად იყავით, სად იყავით გაშინე?!

ახლა ყველას თამაშობა გინდათ,
რაკი სუფრას ხედავთ უკვე გაუღილს..
ქართველი რომ საქართველოს ყიდდა,
სად იყავით, სად იყავით გაშინე?!

ვისაც ხალი აჯრები გავით თავში,
ვისაც ზარბი ღონე გერჩით
გქლავში, —
გატონ ზვიადს დაუღივით მხარში
გატონ ზვიადს დაუღივით მხარში

ნიკოლოზ იოსელიანი

მიხეილ გორბაჩოვი:

„უსაქართველოდ საბჭოთა კავშირი ვერ

წარმოიღვენსა!“

იაპონიაში გამგზავრების წინ ხაბაროვსკში შეხვედრი საბჭოთა კავშირის პრეზიდენტს მიხეილ გორბაჩოვს და ვთხოვე შეეფასებინა საქართველოში შექმნილი რთული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარება ე.წ. სამხრეთ ოსეთში შინაგანი ჯარების საგანგებო ნაწილების შეყვანასთან დაკავშირებით, რაც განხორციელდა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტის მიღების შემდეგ.

გთავაზობთ ამ საუბრის მოკლე ჩანაწერს.
— ბატონო პრეზიდენტო, შექმნილი ყოველი გამგზავრება საზღვარგარეთ აშფოთებთ დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლი რესპუბლიკების მშრომელებს. ასეთ შემთხვევაში აქვს საფუძველი: თქვენი არყოფნის დროს ურჩი პოლიტიკოსები აღარავის ემორჩილებიან და სასტიკად უსწორდებიან საბჭოთა იმპერიის დამლის მსურველთ! ახლაც, როდესაც ისტორიული მისიით იაპონიაში მიემგზავრებით, ქართველი ხალხი შეშფოთებულია! ველოდებით მუხანათურ თავდასხმას თქვენი ჯარისკაცებისაგან!..

— პირველ რიგში, ძვირფასო რობერტ, მინდა აღვნიშნო ჩემი და რაიხას სიხარული, შენთან შეხვედრამ რომ გამოიწვია. სიამოვნებით ვიგონებთ ჩვენს შეხვედრას სტავროპოლში, სამი ათეული წლის წინანდელ შეხვედრას. მაშინ მე კომკავშირულ სამუშაოზე ვიყავი. კახურმა არაუმა და ხაფერავმა დაამშვენა ის ხალამო. მახსოვს, როგორ გახვალდი: რაიხა ცეკვას, შენ კი შორცხვობდი. ალბათ ყველფერს მივცემდი იმ ხალამოს. იმ ტკიბილი შეხვედრის დახსარუნებლად. მაშინ მომადლოდა შენმა სტუდენტობის მეგობარმა ლენამ, რომელიც თან გახლდა. მაგრამ რაიხას წყენას მოვერიდე. ჩვენი ახლგაზრდობის წლების მეგობრობის პატივსაცემად. შენი ხაორით, თანამა ვარ სსრ კავშირის შემადგენლობიდან საქართველოს გახვალაზე. მაგრამ რა ვქნა. უსაქართველოდ საბჭოთა კავშირი ვერ წარმომიდგენია! რა შთაბეჭდილება უნდა მოახდინონ საზღვარგარეთელ სტუმრებზე ჩელიაბინსკში. ჩიტაში. არხანგელსკში ან ვორონეჟში!

რაც შეეხება შეშფოთებას. ზოგიერთი რეაქციონერი საბჭოთა ოფიცერი აღარ მთვლის უმადლეს მთავარხარდლად და რა მნიშვნელობა აქვს მათთვის. ხად ვიქნები—ტოკიოხა თუ მოსკოვში! ქართველებმა უნდა გამოიყენოთ არაუი ჯარისკაცების წინააღმდეგ! ხხვა იარაღი არ გვირდებათ!

— ბატონო მიხეილ, აპირებთ თუ არა კურილის კუნძულების დამობას?

— დამობას — არა. გაუიდევახ — კი! კურილის კუნძულებს კი არა, ალბათ. მალე კრემლსაც გავეიდიოთ. ხხვა გამოსავალი არა გვაქვს!

— თუ ასე გაგიკირდათ, რატომ არ შლით სსრ კავშირს? ყველა რესპუბლიკამ თავის თავს მიხედოს!

— რაიხას არ ხურს! მაშინ ხომ აღარ იქნება პირველი ლედი და ვინდა მიიწვევს საზღვარგარეთ? პრეზიდენტის რანგში მეც მსურს საზღვარგარეთ მოგზაურობა! ხხვა შემთხვევაში, როგორც რიგითი მოქალაქე, დავიქანებოდი საზღვარგარეთის პასპორტის აღების რიგში. შემდეგ საბჭოთა ფულის გადახურდავება გამამწარებდა!.. ახლა თვითმფრინავით უფახოდ ვმოგზაურობთ!..

— ხომ შეიძლება თქვენი დანაზოვით, წიგნების პონორარით, ნობელის პრემიით იყიდოთ საკუთარი თვითმფრინავი და იფრინოთ. სადაც გსურთ, როცა პენსიაზე გახვალთ?

— თვითმფრინავს კი ვყიდიოთ, მაგრამ ხად ვიშოვოთ ხაწვაყი. ეს ვვაფიქრებხ!

— ქართველები დაგეზბარებით, თუ თქვენ უარს იტყვიოთ პრეზიდენტობაზე!

— ვნახოთ. ვიფიქრებ ტოკიოდან დაბრუნების შემდეგ!

— როგორ აფასებთ საქართველოს პრეზიდენტის ბატონ ზეიად გამსაუერდიას მოღვაწეობას?

— არა თუ საქართველოს, საბჭოთა კავშირსაც იხსნიდა იმპერიის მარწუხებისაგან ზეიად კონსტანტინეს ძე, მაგრამ სტალინის შემდეგ რუსეთი აღარ მოიხურვებს ქართველ პრეზიდენტს!

— ალბათ, ჯობდა, არც სტალინი გყოლოდათ, მაშინ საბჭოთა იმპერიაც არ იქნებოდა!

— უდავოდ! საბჭოთა იმპერია სტალინმა შექმნა და უძლიერეს სამხედრო სახელმწიფოდ აქცია!

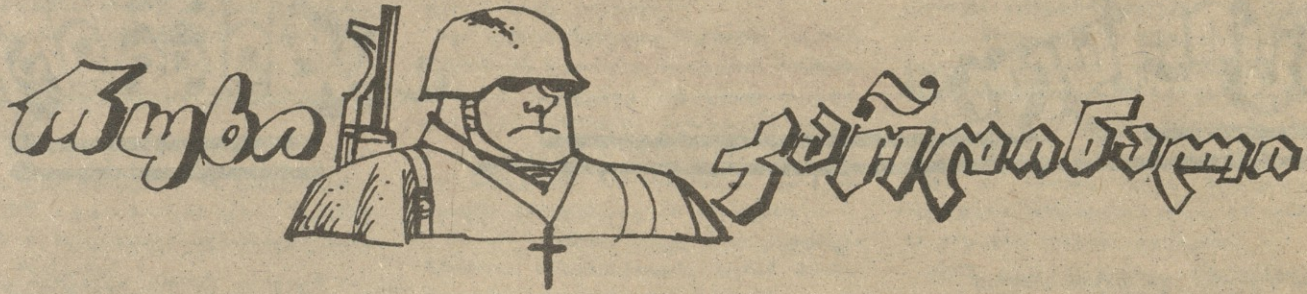
— იაპონიაში გელოდებიან, მათ მხოლოდ თავიანთი კუნძულების დაბრუნება აწუხებთ! ბედნიერ გამგზავრობას გისურვებთ, გაუფრთხილდით რაიხას!

— იაპონიაში ნამდვილად მოუთმენლად მელიანს მოსკოვში კი ჩემი დაბრუნების წინააღმდეგ ბეგრია. თანამა იქნებიან, თუნდაც ყველა კუნძული გავეიდიო, ოღონდ აღარ დავბრუნდე, მაგრამ ვნახოთ. როგორ პირობებს შემოგვთავაზებენ იაპონიაში!..

ესაუბრა როზმარტ სუსმირიძემ
1991 წლის აპრილი

ნახ. შ. აბაშიძისა

სამეფო

რუსი მარკალ-ფარაჯა — მიწას ერწყმის, არა ჩანს! რუსი გახლავთ მარკალ — მშვიდალად უმჯერო. არ გზარავთ! რუსი — შემწილბავი, იგივე ფერფლისფერი, რათა ვერ გაარჩიო. მოყვარება თუ მტერი რუსი არის საშუალო, ვერაფრით შეხამჩნევი და ვერც გამოხარჩევი — უღიმღამო რამ!

რატომ ირჩევს რუს ფერებს იმპერიის მეურვე ძველი ბიუროკრატი სუპერკარდინალი? რად ვერ იტანს სხვა ფერებს მისი ცივი გონება და ფხიზელი თვალი?

აქნებ მხოლოდ იმიტომ, რომ თვითონაც რუსია შეგნებით, შინაგანად და იმედაც მარტავს მხნედ სახელმწიფო მანქანას?

რუსში აგულისხმება კაცი გონშეზღუდული, გულხუნევი, ტლანქი თუ ხელმწიფის კარგია, ერთგულია ძალღვივთ საკუთარ მონარქის!

ის მერე კაცია, პატრონს ფეხვეშე ეგება, ღვირვი რომ არ დახვაროს, რუსად იმად აცვია მქვია მეფის ნაცვალი, მთავარმართებელიც, რიბით სალდაფონია, ჩინით — ფეხდღებელი.. ვორონცოვიც გვახსოვს, გვახსოვს ტოტლებენიც, ყოვლის დამორგუნევი და ყოვლის მომტვერებელი..

იყო უნადარმერია შეფით ბენკენდორფით, მერე სულ სხვამ აიღო მემამოსის თოფი! მოხდა რევოლუცია უცნაური ფინალით — კრემლში დაახობებდა კვლავ რუსი კარდინალი განაგებდა საბჭოეთს კაცი ბრძენი, მისი და ჰყავდა კარდინალი — მძლეთამძლე კომისარის ვიდრე შეერწყმებოდა ერთურთს ყველა ნაცია, კავკასიაში შექმნეს ტუფტა ფედერაცია აქ, თბილისში, დაბრძანდა კვლავ რუსი კარდინალი ფხეველინით — სერგო! მისი რქინის მარჯვენით ვის სოჭი, ვის საბარათიანო, ხანგაილო, დვალეთი სამეკვიდროდ ერგო! მქონდა მჭიდრო კონტაქტი საქართველოს ერთან, ხელი ეღო ერთავად თოფთან, მაუწერთან..

პირველკაცი მისდევნ დროის ცვალებადობას და მით უფრო გვაოცებს კარდინალის მდგრადობა..

უბრუნე პარტიულით, ჩიბენი შარდის შუშით, ვით ევსუნი, ყიოდა კაცი ქოსა, პირქუში იდეური ქურუმნი ბრუშროვული „დათობობის“, მარქსიზმს აფინანსებდა ქვანახშირით, ნავთობით.. შორეთს იგზავნებოდა საბჭოური ექსპორტი მარქს-ლენინის ტომების საპატიო ეხორტიოთ შინ ბავშვი უტიროდათ, კვებავდნენ სხვათა ბაღანებს, იარაღთან ერთად იღებდნენ უტირებდნენ კორეას, ვიეტნამს, ავღანეთს..

კუპიაშვილი, რუსულად სულგოვი, იყო კარდინალი — რუსი ბეზუსლოვნი! ლოზუნგდინდებდად არაერთხელ გვეხროლა ნიკიტას და ლენინის ნალაყბები, გვეშუქრებოდა, მაგრამ ჩვენ მაინც არ აყუევით!

მერე, ვითა ზღაპრის გმირმა ტარიელმა, ხელი წამოგვაშველა მიქელ-გაბრიელმა, წაგვგვარა სულგოვი მიშა და რესპუბლიკები ობლად გავგვიშვა!

მერე მოვიდა ეგორ კუშჩიჩი, ხულიერები-სა რომ არ გაეგებოდა ინჩინინი! გულში იმდენი ბოღმა მქონდა, კრემლში ვერ დატია, ჩამოფრინდა თბილისში და აქ გადმოგვანთნია! — თქვენ აქ რა ამბებში ხართო?! — სულ თითი გვიქნია, — უმაღლებებში ქართული ჩაგუფები შეიკვიმნიათ; ახლავე სხვაგან წარგზავნეთ თქვენი სტუდენტები, აქ რომ თავს გახულონ, სხვები აქ მოიწვიეთ და ახწავდეთ რუსულად! ვერ გამიგიაო, — ხელლებს შლიდა, — როდემდის უნდა იყოთ მარტოლო; არ გირჩევნიათ, მითელ კავშირში გაიფანტოთო?!

ახლა, როცა ინტორიუმმა დრომ უელში წაგვაჭირა და პერესტროიკამაც შეტისმეტად საქმე გაგვიჭირა, რუსი კარდინალი, ვითა განტევიების ვაცი, გაწირებს და მემუარების საწერად პენსიაზე გააცილეს, მაგრამ მაინც დაბოროლებს პოლიტიკურ კულუარებში რუსი კარდინალის კრებთი არღილი სულთამსუთავი და სწორედ ის ბრძანდება ყოველი დიქტატორული წამოწყების თავი და თავი! ბიუროკრატთა შეკრული მუშტი, იმპერიული ხოციალისტების ერთიანი ინტერესი დაძრწის, ვითა რუსი კარდინალი, რათა

ძირშივე აღმოფხვრას დემოკრატია, მათებურად — ერესი!

ღიას კვლავაც ხობოქრობს მეტროპოლიაში მარად უკვდავი ხული სუპერსაიდუმლო რუსი კარდინალის, „მაგონებთან“ მხრებზე შეხანილბი ჭრელი სალათივით მოუსხამს ინტერნაციონალი!

რუსი კარდინალი ყოველთვის არ გახლავთ ცალკე აღებული ვინმე ინდივიდი, იგი იცვლება იმისდა მიხედვით, თუ როგორია პოლიტიკური ამინდი, მისი სახე ზეირად კრებოთა, ოღონდ ერთარხის ნეოკლონიკალიზშია მისი შენაარხი!

ის შინადა, დაშნა ჩასცეს გულში დვალეთს, იგივე სამაჩაბლოს, ოღონდ ჩაქურჩნამგლიანი შიდა ქართლის რაიონში ოღჭი განაახლოს! ჩვენს მიწაზე სხვას აძლევენ მამულს სამოსახლოს, შორით ვუმჯეროთ შიობელ მხარეს, ვერ მივსულვართ ახლოს მამულში შემოჭრილა უცხო ქვეყნის ტომი, იმპერიის დასაურდენი, მოყმე, ქვეშევრდომი, ტყვიას გვიშენს, ცოცხლად გავწავს, სახლკარს გვართმევს ძალით, მის უკან დგას იარაღით რუსი კარდინალი!

პრეზიდენტი ცვალებადობს, ვით კერძენსკი ადრე, გაქცევას თუ ჩუმ გაპარვას, ნეტავ, რას იკადრებს?

ძალებს იკრებს, კუნთებს ძაბავს კარდინალი რუსი, ტყვია-წალით მიედღობენ გულით გახლავთ უხვის.. თუ დახცაღდა, გაიშარქვა, კვლავ აღადგენს კავშირს, ჩამოივლის რესპუბლიკებს ძლევამოსილ მარშით! მაშინ ნახეთ ქვეყნის ჩართ მართვის ნელოვნება, იმპერია კვლავ უწარმას რომ დაემგვანება! ვით წარცეცხლა, კვლავ სინხლისფრად აფეთქდება ქუჩა, ბიშტი იხევ შეიდეგება სახელმწიფოს ბურჯად..

არ ეშლება რუს კარდინალს არხად მისამართი, ოსურ წინაწამოცმული ქართლზე უდევს თათი ორი ბატონის მხახურად კვლავ დახვამს ფიგაროს..

ფუი ეშმაკი! ავ სინშრისგან ღმერთმა დაგვიფაროს!

განვედ ჩვენგან, წა აქედან, რუსო კარდინალი!

დაგვანებე კურთხეული ჩვენი კარშიდამო!

მეგობრული შარჟი თ. ბოგომლაძისა

„ნაინაგის“ სალადოგო მილოცვა 50 (ერგასი) წლის ვაჟა ეგრისელს

„სამშობლოს მტრები ბნელში შეგლისე, ვაჟა ეგრისელ!“
ვაჟა ეგრისელი

ჰემმარიტ პოეტს. პატრიოტს. ერისკაცს —
ვაჟა ეგრისელს —
წელს შეუსრულდა ერგასი, ერისთვის ბორგავს
თერგისებრ
და მიჰქრის მისი პეგასი ახალი ლაჟვარდებისკენ!..

კაცია ამალღებული, ვერვისგან მოხრილ-დახრილი,
ხმალღვით ამოღებული აქვს წიგნი — „შეიბ მახვილი!“
არის ოსტატიც სარკაზმის, გროტესკისა და სატირის!..

ბორგავს და იბრძვის თერგისებრ! — მისი დევიზი არს
ბრძოლა!

პარნახელუკვადვებისძემ — თქვა

დიდმა მუხრანბატონმა:

„ელირსებო ეგრისელ ვაჟას პარნახზე შადგომაც!“

„ნაინაგის“ დავალებით — ზაურ ბოლქვაძე

ქართველებო!

რის კრიტიკა, ქართველებო?! —
აზრით,

ჰკუით

ჩვენ ვართ მკვრივი
და ვუტიროთ ერთურთს დედა,
გავაჩალოთ მუშტი-კრივი!..

სიტყვით,

უურნალ-გაზეთებით
თავს დავახბათ ერთურთს ლაფი,
მერე ჩვენი მტრებისაგან

დაველოდოთ გვირგვინს
დაფნი სი..

დაველოდოთ, სანამ „მოდმე“
ისევ გვადენს სისხლს

და ძმარსა!..

მანამ მცირე შენიშვნაც კი

აღარ ვაპატიოთ ძმასაც!

ქართველებო!

რის სამშობლო?! —

ქვა და ლოდი თავზე იცეს!
არ გაგიწყურეთ
გამჩენი და
ერთურთს მხარი აღარ მისცეთ!

სალადოგო

პოეტებო! —

ჰერი!

ჰერი! —

ზოგჯერ ტირით!.. ზოგჯერ მღერით!..

მიტომაა ჰკვიან თავზე

თმა არ შეგრჩათ ერთი ღერი!..

აღარაა თქვენთვის უცხო

ერთმანეთის მტრობა, შური!..

გიყვართ ღვინო და დუღუკი

და კაბების შარიშური!

არაფერი გენაღვლებათ —

ერთმანეთზე იდებთ ვალებს!..

და გკიდიათ ზოგ-ზოგს ფეხზე

მამული და მისი ხვალე!

პოეტებო! —

ჰერი!

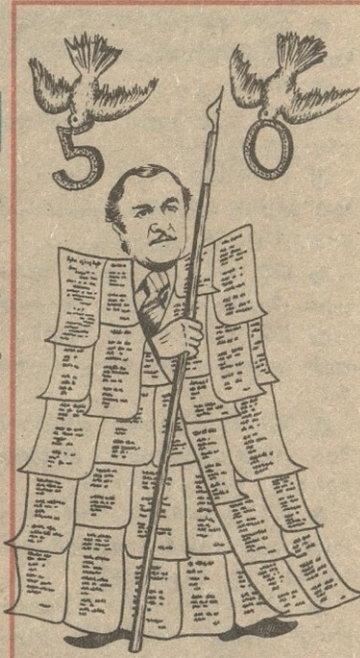
ჰერი! —

უკან ატრიალეთ კევრი!

ჰამეთ, ძიძგნეთ ერთმანეთი,

ჩემს შვილს — რეზის

მრავალჯერ აქვს მიღებული
„მეცამეტე“,
პრემიებიც,
არც მინისტრის პოსტი უნდა,
და არც ვიცე-პრემიერის!
„კანდიდატიც“ აღარ უნდა,
გვწერს...
და კვლავ გვთხოვს
რეზის დედა:
„წარმოება მხარს უჭერს და...
აირჩიეთ
პრეზიდენტი!“

გაახარეთ თქვენი მტრის!..
პოეტებო! —
ჰერი!
ჰერი! —

ჩემი ქარგი მეგობარი

ჩემი ქარგი მეგობარი
წერს და ხატავს
ჰაიპარად,
ღობე-ყორეს ედება და
არც „პო“ ესმის
და არც „არა!“
და ჰგონია „ცით მოვლენილს“, —
ზღვას და ხმელეთს
სიბრძნით ნაღმავს!..
ქვასანაყით წყალს ნაყავს და
არ ეტყობა წამით დაღლა!

საიქმური

რბ მძნა, ვერა და ვერ შევეგუე გულში ნადების ხმაბლად
 თქმას და, რაც გინდათ, ის დამწამეთ! ისე, სულო ცოდვილო, კი
 მეუბნებიან, — რაქდენ, თქვი, თუ გაქვს რაიმე სათქმელი, ახლა
 სულ სხვა დროაო, მაგრამ...

მართალია, დღეს, როდესაც დემოკრატიისა და საჯაროობის დრო
 დადგა, ჩვენც, უბრალო, მოკვდავ ადამიანებსაც მოგვეცა საშუალება
 თამამად და დაუფარავად ლაპარაკისა! კარგია, ენას იფხან და გულს
 იქარებენ! მაგრამ... — რაა, მაგრამ?! ვეკითხები ჩემს თავს და ხმაბლ-
 ლა სათქმელს მინც ჩურჩულით ვლაპარაკობ. არ ვარ ვითომ
 მართალი?! კი ვარ, ბატონო მართალი, რადგან ასე შეგვაჩვიეს! ჩემი
 პაპის პაპის პაპაც კი საჯაროდ სათქმელს ჩურჩულით ლაპარაკობდა
 დიას! არ გჯერათ, ხომ?! თუ არ გჯერათ და, აა, ბატონო, შედეგიც:
 ილბალი მქონია, თორემ, ვინ იცის, რა დღეში ჩავვარდებოდი?!
 მოკლედ, ეს ამბავი ასე გახლდათ:

ჩვენს საწარმოში ორი დღის უკან პირველადი პარტორგანი-
 ზაციის საარჩევნო კრება შესდგა. შევიყარენით. მივსხედ-მოვსხ-
 ხედით ჩვეულად და კრებაც დაიწყო. კრების თავმჯდომარემ, არ
 ვიცი, როდის აირჩიეს, სკანდილატო გვარი დაასახელა და დარბაზში
 მსხდომთ თვალი ორბივით გადაავლო. ბოლოს ხმადახლა სახეზე
 ღიმიკრულმა წამოილაპარაკა:

— ამხანაგებო, ვის ვსურთ, კიდევ დასახელოთ კანდიდატურა?
 აბა, აბაა! თამამად!

დარბაზი ისეა გასუსული, თითქოს ცხელი წყალი გადაესხათო.
 მივიხედ-მოვიხედე. თქვენც არ მომიკვდეთ! კაციშვილი ხმას არ
 იღებს! თუმცა ჩურჩულის ხმა დილის ნიავევით შრიალებს დარბაზში
 მსხდომთა შორის.

მაშასადამე, არავინ არ არის მსურველი, დასახელოს კანდიდა-
 ტურა?! კეთილი!

მაშინ, ვუყაროთ კენჭი ჩვენს კანდიდატურას, ამხანაგებო! აბაა,
 ცოცხლად! აწიეთ ხელები! აბაა, მიდით, მიდით! კარგია, თამამად, თა-
 მამად! ერთი, ორი, სამი!.. — ნელ-ნელა ითვლის კრების თავმჯდომარე
 „ამომრჩეველთა“ ზალა აწიულ ხელებს!..

— მოითმინეთ, მოითმინეთ! — ვეღარ გავუძელი ცდუნებას და
 აბაჩების ბელადივით წამოვიმართე, ხმა დავიწმინდე და ომბახიანად
 შევეუძახე: კი, მაგრამ, ამხანაგებო, რაშაა საქმე?! არაფერს არ უწევთ
 ანგარიშს?! თუ გავიწყდებათ რომ ახლა სხვა დროა და ამ სიტუაციე-
 ბის გათვალისწინებაა საჭირო?!

დარბაზში ისეთი სიჩუმე ჩამოვარდა, რომ ბუზის კი არა, ქინქ-
 ლის გაფრენის ხმას გაიგონებდა. კაცი! მე რატომღაც ჯერ დარბაზს
 მოვაღრესე შერა. თვალეზადქეული, პირდაღებული ხალხი მე შემომ-
 ცქეროდა და შესაბრალოსი სახის გამომეტყველებით, თავებს
 აქეთ-იქით იქნევდნენ. ბოლოს კი, როგორც იქნა, ხალხს მზერა
 მოვწყვიტე და ახლა პრუზიდიუმს ავხედე. ნეტა, არ ამეხედა! ჩემს
 წინ ისხდნენ — მინისტრი თავისი თორმეტი მოადგილით, პარტი-
 უროს მდივანი, ადგილკომის თავმჯდომარე, აღმასრულებელი კომი-
 ტეტის თავმჯდომარის პირველი და მეორე მოადგილე და, რა, თქმა
 უნდა, რაიკომის მეორე მდივანი, განყოფილების გამგებთან ერთად!

ამხ!.. ამხ!.. ამხ!.. — დამება ენა მე უბედურს, თვალთავან სინა-
 თლე წამერთვა, მაგრამ მინც გარკვევით გამჩნევი ჩვენი პატივ-
 ცემული მინისტრის პირქუშ სახეს და გადმოცვენამდის დაჰყვებილ
 თვალებს. ჩემი და მინისტრის თვალები წამით ერთმანეთს შეხვდნენ
 და მე ისე ჩავნავლდი, როგორც წყალგადასხმული ცეცხლი!..

— აბაა! — ჩამესმა ყურებსში კრების თავმჯდომარის რიხიანი
 ხმა, — რას გვეტყვი, ამხანაგო რაქდენ?! რისი თქმა გსურს?

დავიზაფრე, დაეპატარავდი. ტურები სასაცილოდ გამჩნევიდა
 მე საცოდავს, რატომღაც ჩემი საბრალო ცოლ-შვილი გამახსენ-
 ნდა — უსახლკარო, უთვისტომო და მშვიერ-მწყურვალნი. თვალ-
 ებში რომ ოდნავ სინათლე ჩამიღდა, შევნიშნე, მინისტრის ერთ-
 ერთმა მოადგილემ საჩვენებლი თითი მალა აიშვირა, მერე დაბლა
 დაუშვა და მაგიდაზე აუჩქარებელ კაქუნს მოჰყვა.

— საწყალი! — შემოესმა დარბაზიდან ჩემი მისამართით, ვილა-
 ცის ხმა.

— ამხანაგო რაქდენ! — არ ისვენებდა კრების თავმჯდომარე,
 — რა ვსურდათ?! ბრძანეთ, გელით! — დაამთავრა მან და ცალი
 თვალით მინისტრს გადახედა.

— არა! არა! არა! არაა! — ამოვიხრიალე ჩემდაუნებურად და
 ვიგრძენი, რომ ჯერ მუხლები ამიკანკალდა, მერე მთელი ტანი
 ამიციცხება და ბოლოს კბილებიც ამიკაწაწადა!..

— ჰე, ბიჭო, ცუდადაა კაცი, უშველეთ! — ეს კი შემომესმა და
 მერე აღარაფერი მახსოვს!.. თვალები რომ გავანილე, გრძელ მაგი-
 დაზე ვარ გაშოტილი!.. მივხვდი, ეს პრუზიდიუმის მაგიდაა, ზედ
 წითელი ფერის ნაჭერია გადაფარებული. ჩემს ირგვლივ აუარებელი
 ადამიანი შეყრილა! აქ არიან მინისტრი თავის თორმეტი მოადგი-
 ლით, პარტიუროს მდივანი, ადგილკომის თავმჯდომარე, აღმასრუ-
 ლებელი კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი და მეორე მოადგილე,
 რაიკომის მეორე მდივანი, განყოფილებების უფროსების თანხლ-
 ებით. ყველაზე ახლოს, თავით, მინისტრი დამდგომია და ოდნავ
 სახემლიმარე დამჩერებია!..

— როგორ ხართ?! — მკითხა მინისტრმა და თავზე ხელი
 გადამისვა.

მე კვლავ ჩემი საბრალო ცოლ-შვილი წარმომიდა თვალწინ.
 ყელში რალაც მომაწვა და თვალები ამეწვა. რახან თავად მინისტრი
 დამდგომია თავს, ესე იგი, არა მიშავს რა, ეტყობა, შევებრალო! იმე-
 დინანდ გავიფიქრე და ახლა სხვებს მოვაველე შერა ყველა მათ-
 განს სახეზე თბილი ღიმილი აჰკროდა. მაშასადამე, ყველაფერი რა-
 გზუა! „არჩვენებმა“ მშვიდობიანად ჩაიარა! ხელმძღვანელობაც კმა-
 ყოფილი დარჩა და, რა თქმა უნდა მეც ჩემი სამუშაო ადგილი
 ჯერჯერობით, ხელშეუხებელია! თუმცა, ვინ იცის, როდემდის?!

ნოდარ კეკელიძე.

ნახ. ილია ზურაბაშვილისა

შეუშე ყმაობისა

იუმაო რედაქცია

უსაფრთხოებისგან ნაწვალე ბ-ნატანჯი, დომინოსა და ჰადრაკის წაგება-მოგებისაგან ნერვებაშლილი ბონდო, როგორც იქნა, შევბუღებაში გავიდა და გადაწყვიტა, შერყეული ჯანმრთელობის აღდგენისა და შიგადაშიგ განცხრომის დღეები მშობლიურ სოფელში გაეტარებინა.

ბონდოს დედა არ ჰყავდა, სამაგიეროდ მამა შეუდარებელი კულინარი გახლდათ. ყოველდღე ცდილობდა, გემრიელი საჭმელები მოემზადებინა თავისი პირმშოსათვის, მაგრამ ბონდოს საშინლად შეპკვროდა კრიჭა, უჩიოდა უმადობას, თითქმის ლუქმას არ იღებდა პირში და დღითიდღე სანთელივით დნებოდა...

მართალია, შიმშილისაგან ფიჯურა გაიუმჯობესა, უფრო მალა და ტანადი გახდა (თუმცა, მოლა ნასრედინის ვირი, პირიქით, შიმშილისაგან დასივდა), მაგრამ ბონდო სილამაზის კონკურსისათვის არც ემზადებოდა და არც აპოლონობა სჭირდებოდა! იგი მწარედ განიცდიდა, რომ ნიგვზით შენელებულ ლობიოს, ქინძ-ძმარში ჩაწყობილ ლოქოსა და ვარდს, სუკის ბასტურმასა და ღორის მწვადებს ვეღარ მიირთმევდა!..

ჩავარდა ბონდო საგონებელში. იფიქრა, იფიქრა და, ბოლოს უცბად გაახსენდა, — თურმე უმადობის მიზეზი სრულიად მარტივი ყოფილა: იგი უკვე რამდენიმე დღეა, რაც თავისი დაწესებულების ხელმძღვანელობას არ დაუბარებია და ერთი გემრიელად არ გაულანძღავს, ეს კი, როგორც წინა წლების გამოცდილებიდან ახსოვდა, მადისმოგვგრელად მოქმედებდა მის ორგანიზმზე და განსაკუთრებულ რეფლექსს იწვევდა საჭმელისადმი!..

— მაჰა! — წამოიძახა ბონდომ, — ერთი შენებური სუფრა გამიშალე რა! ახლავე მოვალ!.. — და გავიდა მეორე ოთახში.

მამამ საკუთარ ყურებს არ დაუჯერა. ეგონა, დამუნჯებულმა ბონდომ ჭაჭანასავით უცბად ენა ამოიდგაო და, ამით გახარებული, გულმოდგინედ აწყობდა მაგიდაზე სურსათ-სანოვაგებსა და საუკეთესო ღვინოებს, ბონდო კი იდგა დიდ სარკესთან, წარბები კუმტად შეეკრა, თვალის გუგები გაეფართოებინა, მრისხანე გამომეტყველება

მიეღო და საკუთარ თავს ხმამაღლა ლანძღავდა: „შე ბარაზიტო, შე უქნარავ, როდემდე უნდა იჯდე კოლექტივის კისერზე?! დილიდან სალამომდე მარტო საკუთარ თავზე ფიქრობ, დომინოს თამაშსა და ყავის წრუბავს უნდებია გეგმას შენ არ ასრულებ, ხარისხი შენ არ გივარგა! მითხარი, თუ კაცი ხარ, რისთვის მოეთრევი აქ?! თავს დაგვანებებ, თუ არა?!“

ამ მრისხანე მონოლოგის შემდეგ ბონდომ ისე დააბაკუნა ფეხი, რომ ოდამ ზანზარი დაიწყო!.. მას უცბად სასიამოვნო ნერწყვი ჩაუდგა პირში, კუჭში რაღაცამ შეუღლიტინა და წამსვე საღერღელიც აეშალა. გავიდა წინა ოთახში, მედიდურად მიუჯდა სურნელოვანი საჭმელებით გაშლილ მაგიდას, შეავსო კიჭა ფაფისებრი ღვინით და პირველი სადღეგრძელო თავის „პრინციპულ“ დირექტორს მიუძღვნა. შემდეგ მის პატივსაცემად ხბოს ერთი ბეჭი უკანასკნელ ძარღვამდე გამოხრა, ერთ სარკესავით გააპრიალა და ზედ ქიმოური ფანქრით სამახსოვრო წარწერაც გააკეთა!

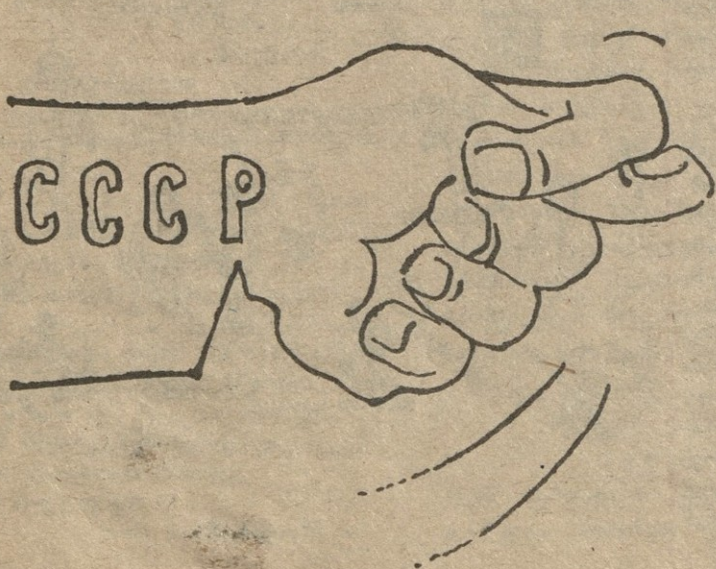
„ჩემს დირექტორს ვენაცვალე,
მშობელივით მტუქსავს ახე,
ვეცოდები, ზრუნავს ჩემზე,
მადის მოგვრას უნდა მასე!“

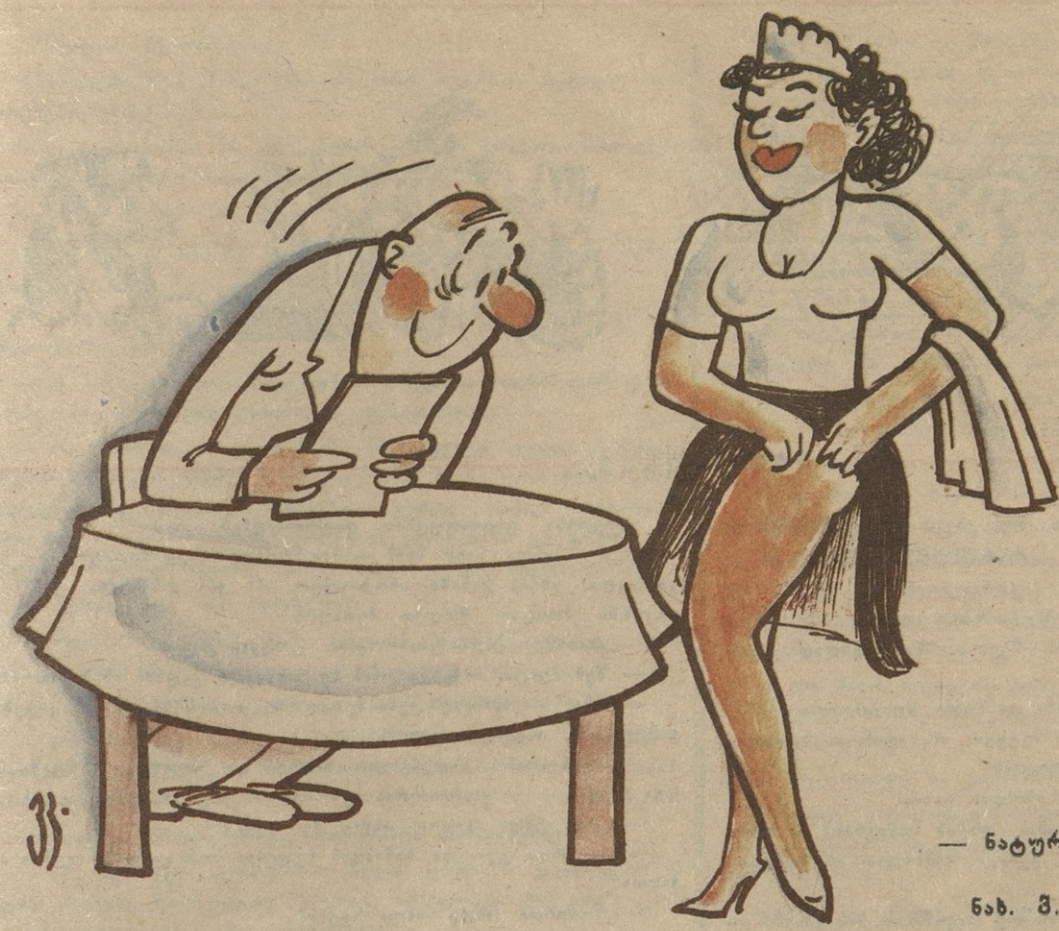
თავისი „შედგერის“ ბოლოში ხელი მოაწერა, თარიღი დაუსვა და მამას ჩააბარა შესანახად იმ საოჯახო-საარქივო კიდობანში, სადაც მრავლად იყო შენახული სგულდაგულოდ გამოხრულ-გაპრიალებული და შემდეგ საპატიო მეგობარ-სტუმრების მიერ ტატირებული ბეჭები.

შევბუღებით ფრიალ კმაყოფილ და სახეგაბრწყინებულ ბონდოს ბედმა გაუღიმა: მისი დოსტატება ხელმძღვანელობას არ გამორჩენია მხედველობიდან და იგი დანიშნეს დაწესებულების მთავარ კონსულტანტად მადის მოგვრის საქითხებში, რაც საკმაოდ რენტაბელური და ერთობ უწყობს ხელს კვების ბლოკის რიტმულ, მომგებიან მუშაობას!

კამო შარმაჯიანი

ნახ. ბ. ზუბაშვილისა

— ნატურალური ხორცი გნებავთ?!
ნახ. შ. კუციასვი

საბურთალოს მუნიციპალიტეტის

წინათ და ახლა

წინათ, გზაში რომ ვხვდებოდით
ჩვენ წრდილობით და გაგებით,
შეხვედრისას, როგორც ოდით,
ერთურთს ხალაშს მივაგებდით!
ახლა (პირი შეკრებს თითქოს!)
არ გაცდებია ისე ის დღე,
შეხვედრისას რომ არ მკითხონ!
— წაიკითხეთ?!
— წაიკითხეთ?!

წინათ ერთი ექიმი
მთელ რაიონს მყოფნიდა..
ახლა ოცე ექიმი
იღვენთება ოფლითა!
წინათ კაცო რჩებოდა,
არც იცოდა, რა ჭირდა..
ახლა გრიპის შორჩენა
კიბოხავით გაჭირდა!

— ხელფახი კი მყოფნის მარა,
თვეა ნაშეტანი გრძელი!

წინათ, ჩვენს სამხახურში,
პატრონი რომ არ გვყავდა,
დრო ჭადრაკის თამაშით
მშვენდებოდ და გვყავდა..
ახლა (ჩვენას არა ვთმობთ!)
ხაილუმლოს გეტყვით ერთს:
ჭადრაკს აღარ ვთამაშობთ
და ვკითხულობთ გაზეთებს!..

წინათ შორჩებოდი, თუ
იშოვიდი ღუგელას!
ახლა ხანღვარგარეთულ
წამალს ეძებს ხუცველა!

კითხვა-პასუხები

— ხელფახი თუ გყოფნის, ძამა? —
გურულს მივეც კითხვა ძნელი.

— სკლეროზს იწვევს ხიწილადა!
ან ხიწართლის გჭერა რამე?
— მჭერა, ძამა, როგორ არა!
აღარც მანსრვს, როდის ვჭამე!

— რომ თქვეს,
კომუნიზმს ავაშენებთო,
ის აღთქმული დღე
მართლა დადგება?
— დადგება ძამა,
მაგრამ... ო, ღმერთო!
სოციალიზმი
მოგვენატრება!

ლევან სულავა

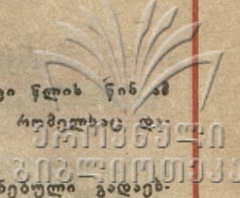

ი უ მ ო რ ე ს კ ა

ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.
ქართული ანდაზა

... გაცხარებული თურქეთ-საქართველოს ომია..
 ოსმალითა პატარა რაში გურიის შეესია სასობრებლად.. წინ
 მოუძღვის მოლაღატე გურული..
 ოსმალითა მეთაურმა ცხენი შეაყენა და ხელი მოიჩრდილა.
 — ალაპის ერთგული, ხომ ვერ შეტყვი, რა არის ეს, ოსმალითა
 ელვარე შუბნივით რომ აღმართულანი?
 — აი, ბიძიკო, შუბები კი არა, ხიზინდის ყანაა!
 — აბა, ლომებო, შევესიოთ ამ ყანას ალაპის შეწვევით! რა ხანია,
 ჩვენს მბრძანებელს, მუტრუკ-ფაშას, ჭყინტი ხიზინდით არ ჩაუტკბა-
 რუნებია პირი!
 — ლომებს გაჩვენებთ ალისტრაბო, თუ დაგინახათ მის ყანაში —
 ჩაიხიხიოთა მოლაღატემ; — და თუ მისმა ცოლმა კესარიამ დაგინა-
 ხათ, მიწის გახეთქვა ამჟობინეთ!
 — აბა, რა ვქნათ, ა?! — ჩაფიქრდა მეთაური და წვერებს დაუწ-
 ყო წიწკნა.
 — მაგი ახლა სახლში მანც არ იქნება და ნურაფრის გეშინიათ!
 თურქები ყანაში ჩუმად შეიძურწნენ, თან აქეთ-იქით იყურებოდ-
 ნენ.
 — აატ! რომელი ხარ მაქანე, შე ძუნჯალო?! — ტუიდან გამო-
 ფართუნდა რამდენიმე მოხუცი, ალისტრაბოს წინამძღოლობით, და
 ერთი ვაი-უშვედებელით მიცვიდნენ ოსმალებს.
 — ჩქარა, ალისტრაბომ დაგინახა! — აღუცხუნდა ოსმალითა მე-
 თაური და გახაჭკვად მოეშწადა.
 — ახლა ხად მირხიხართ, ალისტრაბოს გასწრებით, თუ რავა გგო-
 ნიათ თქვენ?! — უღვაში გაიხწორა მოლაღატე გურულმა და ალი-
 სტრაბოს შესახვედრად გაემართა.
 — ფეხი არ მოიცვალოთ, თქვე მამაძაღლებომ ამის თესვას გადა-
 ვუვი ზეთ და აგენი არ შემოთრეულან აქანე?! ნენა! ნენა! რა უქ-
 ნიათ აგი?! — ალისტრაბო ხან ერთი ხიზინდის ტაროს მივარდებო-
 და, ხან — მეორეს და თან ხელებს გამწარებით მუხლებზე ირტყამ-
 და, დანარჩენებს ოსმალები წრეში მოექციათ და თავიანთ ხელჯო-
 ხებს მუქარით ცხვირწინ უტრიალებდნენ.
 — კაი ახლა, ალისტრაბო, რეიზა იხეთქავ გულს?! — მიეგება
 ალისტრაბოს მოლაღატე.
 — აა, ბიკენტი, შენა ხარ?! კი-მარა, ვერ გადაფერთებ აი ვირ-
 თები აქიდან?! — გაწიწმბდა ალისტრაბო და თხილის შოლტი მო-
 ტეხა.
 — ალაპის ერთგული — ქედმობრით მიეხლა ოსმალითა მეთა-
 ური, — ჩვენმა მბრძანებელმა გაახლათ ჩვენი თავი, — კაი ხანია,
 ალისტრაბოს ჭყინტი ხიზინდი არ მიჭამია და, მომიტანეთო!
 — ვინ ოხერია თქვენი ალაპის ერთგული?! მომიტანეთო, თვარა,
 მაგაც გიორგი გურიელი არ მყავდეს მის რავა, თუ უნდოდა, თვითონ
 ვერ შევიდა?! მაგაზე ნაკლები სტუმარმასხინდლობა ვიცი, თუ რავა
 გონია მაგას?! თქვენ რას დგახართ მაქანე, თქვე უდღუურებო?! მაგი
 ხიზინდი აგერ მოაგროვეთ ჩქარა!

ოსმალები ფაცხუცხით დატრიალდნენ.
 — მოი ახლა აგერ შენი — მიუბრუნდა იხვე მეთაურს. — ვინ
 გახწავლა, სხვის ყანაში იზოდიდიო, ა?! ვინ გახწავლა, ვინ?! —
 კოჭებში მოსცხო შოლტი მეთაურს.
 — კაი ახლა, ალისტრაბო, კაი.. ცოდვია კაცი..
 — შენ მერცა, ბიკენტი, ამას შე ვახწავლი კეუხას იწამ კილო?!
 — არა! — ამოიხუწუნა მეთაურმა, თან სიმწროსაგან კოჭებზე
 გამაღებით იხვამდა ხელებს.
 — ალისტრაბო, სირცხვილია, ბოლოს და ბოლოს — შუაში ჩა-
 დგა ბიკენტი, — ყურისძირის შეწოხელია, რაც არ უნდა იყოს!
 — რა უნდა გაყოთ ახლა შე თქვენ?!
 — რა უნდა უყო და, ხიზინდის მოტეხვა ხომ გინდა?! აგერა აგი
 ხალხი!
 — ხიზინდი ანდე ახლა აგენს!
 — აბა, შე, თათრებო, დატრიალდით და ყანა მოატეხინეთ ამ
 კაცს, მოსული ხართ ხარეშ!
 ოსმალები რომ მიხვდნენ, ადვილად გადაფრჩითო, ციბრუტივით
 დატრიალდნენ.
 — იხე, კარგად გამოგვივიდა, ხომ იცი შენი?! — თვალი ჩაუკრა
 ალისტრაბომ ბიკენტის, — უველა ახალგაზრდა ომში წაიყვანეს და
 ყანას მოუტეხავს ხომ არ დავტოვებდით?!
 — ალისტრაბო, შენ აგაშენა ღმერთმა! შენ რომ არ მოგეფიქრე-
 ბინა აგი ამხავი, ხომ დავგეღუპებოდა წლის მოხავალი?! — აქირ-
 ქილდნენ ხერკაცები და ჩრდილში წამოწვენენ.
 — ემბ! ამ ახალგაზრდებს რა ვუთხარი, თვარა, ამ უხედურებზე
 ხელს რავა ავიღებ! — ჩაილაპარაკა ერთ-ერთმა შეწოხელმა.
 — ომი და ომიო! რათ უნდათ ომი, ამით ხმალს მოუქნევს კა-
 ცი?! — კვერი დაუკრა მეორემ.
 ოსმალითა მეთაურმა კი ამ დროს თავიხი რაში სამ ნაწილად და-
 ყო, ორი ნაწილი ფლანგებიდან შეუხია ყანას, მესამეს, უფრო ძალ-
 გულთვან შეომრებს, თვითონ ჩაუდგა სათავეში და ყანის შუაგულს
 შეუტია.
 — მიდი, მიდი, ყოჩად! — გაიძახოდნენ ალისტრაბოს შეწოხლე-
 ბი და ხიცილით იჭაქებოდნენ.
 — ბიკენტი, მოგვიუვი ახლა რავა მიხვედი, ვინ ნახე, რაფერ
 მივიღებ?
 — რავა მიშიღეს და, ხუთთანს რომ ვუთხარი, მოლაღატე ვარ
 და გურიას აგაოსრებინებ-მეთქი, კინაღამ ხიხილი ჩიქცა ტუინში ხი-
 ხარულისაგან, გადამხვია, ჩამეხუტა, ჩამკოცნა, გვერდზე მომიხვია,
 მომიკითხა, — რავა ხარო, რავა დამივიწყეთო, საქართველოში მო-
 ლაღატეების გაქრობას რავა დავიჯერებ, თუ გაყვარდი, ნუ შეტყვიო!
 რავა მომანატრეთ თავი, თქვე ამოსაწყვეტლებო, რა დრო იყო, წი-
 ნათ, დღეში სამჯერ ვაოსრებდით საქართველოს და ვიყავით ახე, მო-
 ლაღატეებიც კარგად ცხოვრობდით და ჩვენც ვვილხინდო, ახლა
 ხმალი ქარქაში გვიხანგდებდა, ამოსაყლელით აღარავინ გყავსო..
 — მერე შენ რა უთხარი?
 — თქვენთან რავაა, ხალხი ერთმანეთს ხომ არ ემდურის-მე-
 თქი? — ვეკითხები.

— რატომ შეკითხვები?
 — არაფერი, ისე, რაცა ერთიანი ხართ, მტერსაც ადვილად და-
 ამარცხებთ-მეთქი!

მანც არ მომეშვა: — აღრე მარამხანას ვერ ნახავდი, ქართველი
 ქალის გარეშე, ახლა ხადლა ნახავ ლამაზ ქალებსო?

— თქვენ ცხენები თუ გყავთ-მეთქი? — ვეკითხები.

— ცხენები კი გვყავს, მაგრამ რისთვის შეშეკითხეო? — შემო-
 მაკვერდა.

— არაფერი, ისე, საქართველოში კარგი ცხენები გვყავს და მო-
 გახელთებინებ-მეთქი.

— კი მარა, ახე თუ ვუყვარვართ, ახე ცოტა ხალხი რომ გამო-
 გზავნა, მეტი არ ემეტებოდა იმ უპატრონოს?

— ახე მითხრა: — მე გურიაში ამოსაწყვეტი ხალხი არ მყავს,
 ყველანა ბრძოლის ველზე უნდა გავგზავნო, მანც ერთ რაზმს გაგა-
 ყოლდებ, ეგება, როგორმე, თქვენებური ტყუილი ხიშინდი მოახელთე-
 ბინო, მინდა, თქვენი ჯარის უფროსობას გავუგზავნო და გულზე გა-
 ვხეთქო, — ჭამეთ თქვენი ხიშინდი-მეთქი! — ახე შევეუფლიო!

— ხედავ შენ, რა ნდომებია?

— ახლა, ბიკენტი, მე ჩემს ცოლთან მივირბენ, ვეტყვი, ნადი
 მყავს და რამე მოამზადოს ბურტიც უნდა მოვხადო!

— ერთი დავაზრით აგენი ღვინოში ა, რას იტყვი შენ?

— აბა, რა! ახე მანც არ უწერიათ სიცოცხლე! მეზობლებო,
 მგელიდან რიგის მიხედვით მოიხმართ ამ ხალხს, ახლა კი მეტად აღარ
 დამჭირდებიო!

მეზობლივი წამოდგნენ და ალიხტრაბოს გამოემშვიდობნენ.

— აბა, შენ იცი, ალიხტრაბო, ბევრი ღვინო არ დაალევიან ამ
 ხალხს! ადგებაზე შეურყეველი იქნებიან, სახმელიაზე ვერ იმუშავენ
 და არ დაგვტოვო ყანის მოუტეხავი!

— ბიკენტი, შენ გახარებთ ამთი იქვე აწი და მწყემსებ აგენი
 რა გვიჩრს, ყოველდღე ქეიფი არ აგვცდება!

— დეისახურა მაგ კაცმა! არადა, ეხუმრები? სულთანთან პურ-
 ნაკაში კაცია!

— : —

... შუალაშე გადახული იქნებოდა, სოფლის განაპირას მდებარე
 ოღაში კრიმანტული ქიკვიებდა, ხუფრას თავდავიწყებით მომღერ-
 დი თათრები შემოსხდომოდნენ, რომელთაც გვერდიგვერდ მჭდომი
 ბიკენტი და ალიხტრაბო თუ შეტყნორებდნენ ზოგჯერ ხმას, ხტუ-
 რებს კი, შუბლზე თავსაფარწაქრული კეხარია დახტრიალებდათ თავ-
 ზე, იგი მალიმალ ჩერდებოდა, ოსმალთა მეთაურს შეხედავდა წამოი
 და ისევე საშარელლოში შევარდებოდა, რაც დრო გადიოდა, კეხარია
 უფრო და უფრო აკვირდებოდა მეთაურს, რასაც ალიხტრაბოს ჩაუ-
 მებულობა მოხდევდა..

— რაო, დედაკაცო, თვალში ზომ არ მოგივიდა ავი წინდაცვეთი-
 ლი თათარი? — დავხელა ალიხტრაბომ.

— მიწა დაგაყარე მაგ ენაზე! — მიუბრუნდა თვალბეში ცრემლ-
 მომდგარი ცოლი.

— რაი მოგდის, დედაკაცო? — ფეხზე წამოდგა ალიხტრაბო.
 კეხარია ქვითინით შევარდა საშარელლოში, ბიკენტი კეხარიას
 ადევნებულ ალიხტრაბოს მიჰყვა უკან.

მოულოდნელად ალიხტრაბო და ბიკენტი ოთახში შემოიჭრნენ,
 ხანამ დანარჩენები გამოერკვეოდნენ, ოსმალთა მეთაურს მისცვიდ-
 ნენ და სახელო შემოახიხეს.. კეხარია ერთი შეკვივდა და გულწა-
 ხული მიეხვენა სკამზე!.. გაქვავებული ალიხტრაბო კი მეთაურს მის-
 ჩერებოდა.

— ბესოია, შვილო! — წაიჩურჩულა ალიხტრაბომ და ოსმალთა
 მეთაურს გადაეხვია.

— ეგებ, შვილო! — წამოიწყო ბიკენტი. — ოცი წლის წინ ამ
 ოჯახში მოულოდნელად დააკარგა ხუთი წლის ბიჭი, რომელიც და-
 ბადებდად ხეზე ხალი აქონდა..

ამასობაში კეხარიაც მოახულიერეს, იგი აქვითინებული გადაეხ-
 ვია შვილს.

— უტყუარია დედის გული! — კეხარიას გადახედა ალიხტრაბომ.

— მე ქართველი ვარ! — დაიყვირა ოსმალთა მეთაურმა და ჩა-
 მა მიწაზე დაახეთქა..

— შენ უნდა განიკურნო, შვილო! — მხარზე ხელი დაადო
 შვილს ალიხტრაბომ, — უნდა მიიღო ამ ხნის მანძილზე ყოველივე
 დაკარგული და დაივიწყო წარსული!

— აი, ახლა კი მწამს ქეიფი! — წამოიძახა ბიკენტი და სახმისი
 შეავსო. — ამ სახმისით ამ ოჯახში მეორედ დაბადებულ ბესოიას
 გაუმარჯოს!

— გაგიმარჯოს, ბიკენტი! — სახმისი მიუჭაბუნა ღიმორეულმა
 ალიხტრაბომ.

— კი არ გამოვირდა, ჩემო ალიხტრაბო! ისე მალე ისწავლა
 კრიმანტული, არ შეიძლებოდა, აქაური არ ყოფილიყო! არა, ერთი
 ეს მითხარი, კოკები ზომ არ გტკივა? მამაშენმა ისე მოგცხო, კიდევ
 კიი ხანს გემახსოვრება!

— ვაი, მაგას დავაყარე მიწა! — იფეთქა კეხარია, — შენ მის-
 ჰე მალე, შე გამოჩერებულ ბერიკაცო! რავა გამოლაზა ბაღანე,
 მაგ არგადასარჩენმა?

— რა ვიცოდი, შე ქალო? — თავი იმართლა ალიხტრაბომ.

— მეცათ ახლა თქვენი — დააწყნარა ბიკენტი, — კიი ბაღანეა
 მაგი და ცოლის მოყვანამდე დაავიწყდება! თუ ცოლი უკვე გყავს,
 ჩემო ბესარიონ, ა?

— გყავს კი ცოლი, შვილო? — ჩაეკითხა ალიხტრაბომ.

— ოცდაათი, მამო!

— ვაი, მოგიკვდეს დედა! — ჩაილაპარაკა კეხარია.

— არა, ზომ ვამბობდი მე? — ჩაიხითხითა ბიკენტი, — წყალი
 არ გაუვა, პირწავარდნილი მამამისია!

— ენა გაჩუმე, შე ჩერჩეტო ბერიკაცო! — შეუტია ალიხტრა-
 ბომ და ისევე შვილს მიუბრუნდა, — კიი გაძლება გქონია, ბელო,
 მე ერთი მოვიყვანე და იმ დღიდან ბაწარს მიმაღავს დედაშენი!.. უნ
 ოცდაათს რაფერ გოუძეღი?

— შვილი თუ გყავს, ნენა გენაცვალოს? — ჩაერია კეხარია.

— სამოცი მყავს, მეტი არა! — დედაჩემს არ ეწყნოსო, ხუთი
 დააკლო ბესოიამ.

— ომოს ქე არ გამრავლებულხარ, ჩემო ალიხტრაბო? ცოტა
 ოდის-გაგანიერება მოგიხდება, მარა აგერ ვარ მე! თუმცა მე რად
 ვინდივარ, აგერ არ გყავს ოცდაათი ხელმედაკოცავებული რძა-
 ლი? — ქილიკობდა ბიკენტი და ღვინოს მალიმალ წრუპავდა.

ბოლოს სუფრა გაგრძელდა და დილაშე მოისმოდა ხმამალაღი
 ხიმღერები ალიხტრაბოს ოდიდან, გამთენიის ხანს კი კეხარია, ბიკენ-
 ტი და ალიხტრაბო ძლივს აკვებდა სულთნის გახალახვად გაწეულ
 ბესოიას..

ორი კვირის შემდეგ უცნაური ძღვენი მიიღო სულთანმა. ძღვენს
 შემდეგი შენაარხის წერილი ახლდა: „ღრმად პატივცემულო და
 უდიადესო, გთხოვთ, მიიღოთ ჩვენი მცირედი და მოკრძალებული
 ძღვენი, ხუთ დარჩეული ტყუილი ხიშინდია, რომელიც აჩინგან
 ჩვენს სახობრებლად გამოგზავნილმა ძაღულოვანმა მეომრებმა მო-
 გვატყინეს! შეგიძლიათ, ჩამაყოთ: მბრძანებელს, რომელსაც ისეთი
 მეომრები მყავს, ახე მუყართად რომ შეუძლიათ ხიშინდის მოხავლის
 აღება, არც ერთი ქვეყნის წინააღმდეგ ომის არ უნდა შეეშინდეს!
 პატივისცემით — ბიკენტი“.

ეს წერილი თურქეთის კაპიტულაციის წინააღმდეგ მიუვიდა სულ-
 თანს..

ინფორმაცია
სინდრომი უპასუხებელი?

გერა, გულგრილად გველს ვერ აუვლია ჩემს მშობლიურ ქვეყნის დიდებულს სერს, წაგვიხილოს ეს სიყვარულს და ჩასაქოლად გვევან კიდევად... და თუ ვიციხის და თუ მტერივითი — მტერების ჯიჯახა! — ვგესლეთ ჩვენ იმით!

დე, შიშით ჩაწოდეს ზოგერი მამაცი, მე არ ვეცხვებ, თუმცა ვარ ლახარი თუნდაც ვილა მშობით აუცილ, სულმოუფუტლად დავდი, რაც არის მშინი, ეს ჩვენი სიმღერა, ლხინი, მჭერა, აღვჩვენებ მხლასდაც კი

გზნებითი ვიზიარებოთ მტერების ჯიჯახი, ვიზიარებოთ თავდაფრებით! მე, მეგამბენი, ჩემს შეშფოთებას ამიღო ცდილობი, თუმცა მაგეს ვალი მოწვევად ღატკა მომეცეს ლოთბი, დიდი განძი მამეც — იმედი ხვალს! თუმცა კი ბიძგერა განძი გამძიმებთ, თა, თავიგერაობით, შიშით რომ

ვვდებით ვალს გადაგიათი, თუ არ გამწრით, შევძლებ, სამარეც ვიხილო მტერების თავგარაბი ლხინიც ახლა ისევ გულდალად თუმცა გვხვდებ

სტუმრებს, დღეს მის დიმილსაც ნაღველი ახლავს, მამულზე სდებდა აწუხებს თურმეს... ვვდებრებს: აღვრისთი შემოხმუტვის, მტრის ვიზრეც გართი დამე მამუტს... და თუ მეტიცა გართი ჩვენი ვართ, ნუ შეგებინებს დაცენა გების, — ვთვით, რომ სიმღერა მანც გვეწერია, დე, ის იყოს სიმღერა გების! შეუნიშანინი შეგვეჩხდით ჰორად, ჩვენ გვეუთმოდეს სიმღერა მხოლოდ! ბოლო სიმღერა ისევ არც ერთმა არ გავიმტით მტრის მოსამეგა!

მამა და პაპი

ჩამბაში მისთვის მჭევი, მამამ ამევი დამლო, —

სასილად ლაზიონი პაპლითი გამოვადლო: — „ველის წინაშე კუბი თუ არ იმელობე ხილმე, საშვე წაგება ცელად, ამევენად ვერ იხიარებებ! მარჯვედ იხიარებ უნდა, იბრუნე, იგილოკო, იმის წინაშე შედამ ხტოდე! — ვინც გინდა იყოს!“ დღემ შეგერა ჩემთვის სამოსი ტომარად: — „მჭედრი სამოსი გვეცეს, თუ სხარად ხტუნვა გინდა მეც მეშხარება დიდხანს მაგ ტომარს მოწადელი! ღმერთი ფავარტის წადი, იოლდეს გასაღვდეს ერთი: ვინ არიობ პრანქვა-გებრით, — სულ ერთი იყოს შეშფოცა!“ და შეშფოცა ღმერთი, და მომეგართა ხელი, — უვეცა სასაღვდეს კარზე ფინის აფგოს ვევი, სიხარულს აუწერეს ვევი კი გამოვთვამ ნებით ძალღობისთვისაც ბევრნი გამოჩინდენ მოწერენი... და ესტეგარ, მანც ხტევიარ, ვეხიზობა, სახეც ვარ თმენი, და შემეძაროდენ სხევი... უვეცა დარბა ხმები: ჩემი პატარანი ტკბილი: თუმცა მეცარა ცოცხლადან უფილია მიზულბი... ვეცალბი ის სიკეთით მეც ხომ მიმღობდა წილი, მეც ხომ მივიართო ლეკმა, იმ ცოთით მოხელოლი? კვლავ პრანქვა-გებრით ვიღვერ, ეს სულ ერთია, — ვის წინ როგორც კი ახალს ვევემ, მესივეც დამბრუნდა ძვილი, ძველს ახალს სცვიდეს ისევ, ისიც — მასათი მტერი! მარჯვედ ვიხტუნო უნდა, ვიბრანო, ვიბოლოკ, ვეველს წინაშე მუდამ ხტოდე, — ვინც უნდა იყოს!

მხრისებრა

ვის არ უნახავს ცქრილა, მუხონი გოგონა ვინ არი, — მხაც რომ ნახი ავეც, წყრილა, დავოგავს მუდამ ღმობარი!

და შერიკი ან პეტრანაეკი

ტრალალა... ტრალალა... არავერებთ ამ მხავს; გიგოს ერთი კაბა ავეც, სიხივობის მაღალ მანსარდში, მეშვიდე ცად რომ დისი ლალ-ლამსაც კი ჰქონდა აგირავა ლომბანდში... საყვარელისთვის გაყვიდა, სულ სიღვას რომ აყრიდა! ტრალალა... ტრალალა... შერიახ ერთი კაბადა, რომ არ ელო ყვადია, სხვა არ შერიახ არადა! ტრალალა... ტრალალა... სიბრძნეით და სიუხეით ვერცინ სკობდა დამბინი, სიბერ სიტყვის ელდა

ღამის ცირტ ღამეშიც, სარკმელთან მოტრუნხული... სუნის ზღვი ურჩხული თუმც მკაცივი ხარ, ზამთარი, თუმც ცივი ხარ, ზამთარი, — კაბასი კი ვაძიობხი, რომ სატრფოს დაფართოს ის რა მესმის?! — საცვილებს უვეცა გაუცილია... გაიძვერა სატრფოს კი ის ფეხებზე ჰქოლიდა! სულ ჰოქოლს აყრიდა ტრალალა... ტრალალა... ე, კაბაც კი, სამარადში, ბოლო კაბაც გაყვიდა! ტრალალა... ტრალალა... და იციონს ამერი, მწელი სიყვარული, მაგარად ეგების აღმერიც ხომ არის საამერი! ტრალალა... ტრალალა...

— ჰოი, სატრფოც ვერაგო, ეს მანც შერიახი, — ერთადერთი პერანგი! ტრალალა... ტრალალა... — ახე, სულელ გოპუტუნას ჩიხთვის უნდა პერანგი, რაკი იმის მიწვევლ მერდს წუნს ვერ დასდენ ვერავინ?! ვინც იხლავს, ენებხვან, უფილდ შეეხვებნა, უფილდ შეეხვებნა პერანგაც და სიტრტული უხეხაც! ტრალალა... ტრალალა... მისი სატრფო კვლავ წავა, ახალ სატრფოს გაიჩინე, ბეჭეფილი გოპუტუნა! მვედარ სიყვარულს დასტრტობს... მერე კვლავ მანკრებში მიდარი მარჯვედ გაიჩინეს, უფილდ გულუხეში სარკმელს და ხალიგას! ტრალალა... ტრალალა... მარჯვე სუტენიორი კვლავ მუხილად გააშოშვდეს, რამეს თუ შეივლდეს, იქ განაღდა მაიმინეც! ტრალალა... ტრალალა... ისევე მიგაბეგინე, დღეს ტრტული დასიკვლებს! ა გლო უღებვა, მოკეცებდა და არცინ გაიხიერებს! ტრალალა... ტრალალა...

ლოტი და მისი ცოლი

უფინაზე ლეკანს რომ მოადგები დღესაც, ძილს შეგამტებს, მშაო, ლაზიონად შეგსავსი! მინ ბოღმით სახეც ცოლი ლოტის, მიტრტებებს დღესაც! ლოტისი მიტრტული, მანსარდში მარტო გვიღის, სათრფო მანრებს და ბრაზით კვლავ უტყბავს ხელი! იცის უწინდემო, ცელკმა, მისი გააჩაღე ცეკვა! ჰო, შევეცით, მშაო, შევეცით...

ცოლი მიტრტებებს დღესაც მანს ცოლის სყვრა ძილიარ, მის ვერ შეიადრესნი ვინმე, ის ბუნას სკესს და ხტუნებს, ბუნებს, რიგინებს ხტავს, ცოლი კი, არჩალი ცოლი, სკესს და ახხავლებს კატას! ო, ანამა იცის ესეც! — მიტრტებებს დღესაც! და, ინაღვლის ცოლმა, იოლდეს კი თვითონ „ცხონდეს!“ არ მიანია ცოლად, ცოლი რომ მარტოდ ჰქოლდეს, რომ ითიშება ცოლი, რომ ვეშეგებში დღესაც! მანც ვედავლით, მშაო, კარავდ იცოდ ესეც: გაიტკბობდა დღესაც! კეთილი მეზობელი მის ცოლს მივდა კარზე და წასტრფოლა ასე: — „შენს ქმარს ამაღ ელი, ის ვერ ავირთებს სათიულს, სათიულს მე უვეთ ვანთებს! დროა, შეუვლდეთ საშვეს, გახსენ ლეკვის კარი! ჩანს, მილად გაიცავდა კარს, მასაც შეეუწივით ვევი! კოტაც ვადავტარე ერთად: მაღლ ვერ მოვა ქმარი!“ — „ქმარს გახსენება ვალი!“ — ბრაზით სიღვდეს ქალი, სათრფოც ათერ ანთის, ღუნინი გადსატრეს ათერს, ღუნინისა ღუნინს რომ მისდგომიან დღესაც, შეგსავა, სახალა მშაო, ლაზიონად შეგსავსი! შერისსიბედი სახეც, ცოლი მიტრტებებს დღესაც! ეფერებულა მთვარე და უტეფილი გავლშილი, უვეცა დამბრუნდა ქმარს! გაფართებულმა ცოლმა წაით გულო კარი, ჰქრა პანდური და ტყიბა, პანდური არ გქმარა! — ცოლს ვავრდნია ჯანი! —

ნახევრის! — და მიტრტე... და მანც ავერ... ვერ მოვიპოე, ისევე აქ არის სახეც ვავეცეთ, — ამიღო — ველიობით, მუხანათობას, შურის და მტრობას, — თავდაფრეებით თუ არ გესურს — ტრფობა! მისის ბოლის შველიობით, ღვინოვ, და ოქტომბერი შველიობით, ტრფობა!

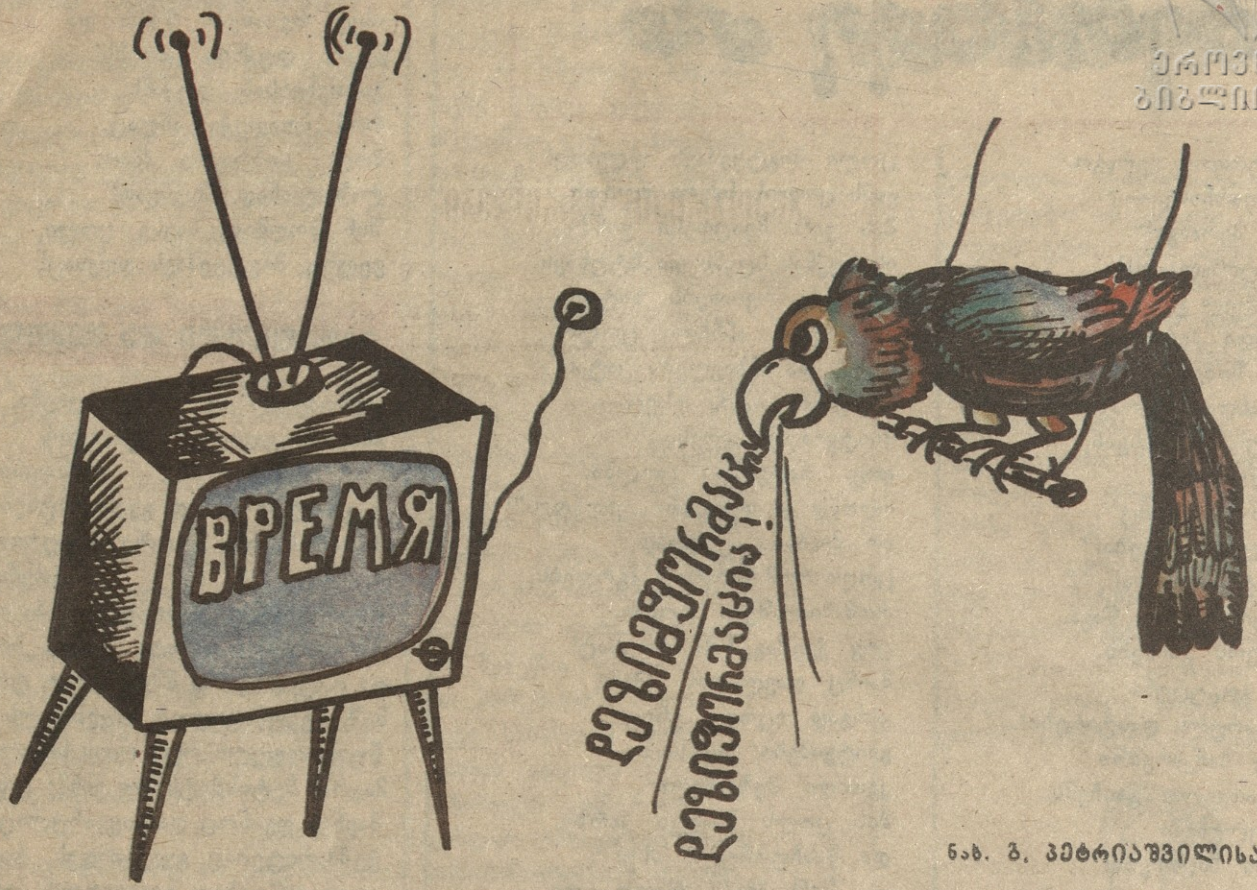
ფიქრობ და მთლად კანკალს! მარტოდ ნატყები ვანი! ისევე რიგინებს წერს და ათერა ღუნინს ღრებს... გამთენიისას ღუნინს რომ მოაღებო ახლავ, მოდი, სახარლო, ლაზიონად შეგსავსი! შინ ბოლომდე სხეც, გველის, მოტრტებებს დღესაც!

გახაზუნული და შვილიგობა

კურთხეულ იყოს დედაბუნება, მშანო ვყავილით, პაპლების ფრთებით, — ზღვხელში ნახალ გვესაღვდებნა, ზამთრის გამს ყურნის ნაფრით ვთვრებით, დედაბუნებო, დედაბუნებო, მისის ბოლოს, და ოქტომბერი შველიობით, ტრფობა! მამ, შეეუწივლით სიყვარულს ღვინო, წუთისმოდელი რომ იყოს სტრული, მაგარად მატრტებს თუ ვინმე ცდილობს, მანცა ღვინოვ და სიყვარული! ქეშმარტებაც შევიადრეს, რავინდ, თავდაფრეებით ვეცავდეს თობას! შველიობით, ღვინოვ, მისის ბოლოს სათიულს მე უვეთ ვანთებს! ტრფობა! დროა, შეუვლდეთ საშვეს, გახსენ ლეკვის კარი! ჩანს, მილად გაიცავდა კარს, მასაც შეეუწივით ვევი! კოტაც ვადავტარე ერთად: მაღლ ვერ მოვა ქმარი!“ — „ქმარს გახსენება ვალი!“ — ბრაზით სიღვდეს ქალი, სათრფოც ათერ ანთის, ღუნინი გადსატრეს ათერს, ღუნინისა ღუნინს რომ მისდგომიან დღესაც, შეგსავა, სახალა მშაო, ლაზიონად შეგსავსი! შერისსიბედი სახეც, ცოლი მიტრტებებს დღესაც! ეფერებულა მთვარე და უტეფილი გავლშილი, უვეცა დამბრუნდა ქმარს! გაფართებულმა ცოლმა წაით გულო კარი, ჰქრა პანდური და ტყიბა, პანდური არ გქმარა! — ცოლს ვავრდნია ჯანი! —

ნახევრის! — და მიტრტე... და მანც ავერ... ვერ მოვიპოე, ისევე აქ არის სახეც ვავეცეთ, — ამიღო — ველიობით, მუხანათობას, შურის და მტრობას, — თავდაფრეებით თუ არ გესურს — ტრფობა! მისის ბოლის შველიობით, ღვინოვ, და ოქტომბერი შველიობით, ტრფობა!

განაჯილდინა თარხანა მხალა მხალა მხალა

ნ.ბ. ზ. კატირაშვილისა

ჩვენი „მედიანური“

როდესაც კომუნისტების გავლით ბუენოს-აირესში გახლდით, შეგხვდა ჩვენი მსოფლიოს კინოფარსკვლავი ჟულიეტა მაზინა თავისი ფელინიო! მე დღეს მინდა მათ შესახებ მოვახსენო ჩვენს საზოგადოებას, ვინაიდან, დიდი ხანია, მისი ყურთასმენა წაღებულია ეკონომიკით, ეკოლოგიით, ნიტრატებითა და პოლიტიკით!.. მე კი ეჭვი არ შეპარება, რომ ჩვენი ინტელიგენცია მონატრებულია ხელოვნების მაღალ სულიერ ასპექტებს.

აჰ, ისინი!
როცა ჟულიეტამ მდრინავ თეფშებს თვალი გააყოლა, ფელინმა ისარგებლა მომენტით და თვალი ჩამიკრა, თან შეუძინევლად ჩამოლაპარაკა, — ამ საღამოს შეგხვდეთო! მე შლაპის სწორება დავიწყებ, ვითომც აქ არაფერია-მეთქი. ჟულიეტამ ქვევიდან ამოგვხვდა, მგონი, რაღაცას მიგვიხვდა, მაგრამ არ შეიძინია. ტყუილად კი არა ფილოსოფიის დოქტორი! ლიღინ-ლიღინით მოგვიახლოვდა და საოცარი, მომაჯადოებელი ლიმილით მიმიპატიუა შინ ჰქია ჩაიზე! ასე ჩაგვეშალა პეშანი მე და ფელინის!..

ფელინები საღამოთი დიდხანს მეკითხებოდნენ — როგორ მიდის თქვენთან საქმეებო? მეც გაუთავებლად, მტრედით ვლულუნებდი: — თუ შიშის, ნიტრატებს და ექსტრემისტებს გადავურჩიო, ყველაფერი რიგზე იქნება-მეთქი! რაც მთავარია, უნიკიერესი პოტენციის ახალგაზრდობა მოვიდა. მათი დავიზია — „არა კაც ბკლა!“ ძველი, დრომოკმული ლოზუნგი — „ხწავლა, ხწავლა და ხწავლა!“ — სწავლაზე გადადებული. ჯერ მაინც სწავლების ახალი მეთოდია

მუშავდება: ამას კი წლები სჭირდება! ..ვინც არ მუშაობს, ის არ ჰამს! — ეს ლოზუნგიც მოუღებელია ჩვენი ახალგაზრდობისათვის, ვინაიდან, უმეტესი ნაწილი, 40 წლამდე, არ მუშაობს, მაგრამ შესანიშნავად იყენებს მშობლების პენსიას, ხელფასს, ან სიმწრით მოპოვებულ სხვა შემოსავალს! მზიან ამინდში უყვარს მირინგები, შეხვედრები, ბარები, ვიდეოები!..

ჟულიეტა სულ თავს მიქნევდა. მას გამპკირვალე, ვარდისფერი-მიხაკებიანი ხალათი სხეულზე ნიავისაგან ისე ეფათქუნებოდა, გეგონებოდათ, ახლა გაფრინდებაო! ფელინი კი, ნახევრად მიძინებულ თვალებით შემომყურებდა, — ეტყობოდა, რაღაც ახალ სცენარს იგონებდა მომავალი ფილმისათვის!..

უცებ გრეგორი პეკი გვესტუმრა. ხელზე შემთხვია!.. მაზინისა და ფელინის ცივად მიესალმა!.. ცოცხალი მე და გრეგორიმ დავტოვეთ ისინი — განაწყენებული ჩანდნენ, მაგრამ რას იზამ?! გრეგორა, ავტო უკვე ერთი თვეა, რაც, პარიზის გავლით, ტოკიოში შეპატივება და, განა რომელი კუთაამყოფელი იტყვის ასეთ ტურნეზე უარს?!

პო, კინალამ გადამაგიწყდა: ტოკიოში, ხელოვნების მუზეუმში ახალი კონცერტით უნდა შეგვეგებოს მაიკლ ჯექსონი თავისი დით და აპლით! მე და გრეგორი პეკს წინ გრძელი გზა გვიდევს!.. მფარველი ანგელოზები არ მოგველებოდეს ამ რთულსა და გრძელ გზაზე!..

ლია სვანიძე

ზიზი

— შაგრი გაქვს
ძალიან პეერი!
ნითხრა ფიქმა
და ეს მაწინებს!
— არ ჩამოხვიდე
წესტაფონს, თორემ
გადაგიშვებენ
ტურში მაწინვე!

მასპარეზობა

ნატალეის დეიკო
ქმარს მოეფრა, ბიკენტის:
— თავს ნუ მოიკლავ, ხომ იცა
კაცი ცოცხლობს იმედით!
როგორ გგონია, წედსიძედ
გამოგვადგება კლიმენტი?
— რა გაეწყობა, მოვსინჯოთ
კვ ერთი ექსპერიმენტი!

რომან ხაბაპურიძე
(ქ. წესტაფონი)

„გნეობრივი წერილები“

(ამონარიდი)

ხენეას „წნეობრივი წერილები“
კაცობრიობის ერთ-ერთი საუკეთესო
წიგნია, ამის გაშვიკად გთავაზობთ
რამდენიმე ნიმუშს.

- **ხველაფარი**, რაც კარგად არის ნათქვამი — ჩემია, ვისი ნათქვამიც უნდა იყოს.
- **თუ** გინდა, ძალაუფლება მოიპოვო ყველაზე, საკუთარ თავზე ძალაუფლება დაუთმე გონებას!
- **ამჟნ** თუ არა მნიშვნელობა, როგორ ცხოვრობ, თუ თვითონ მიგაჩნია, რომ — ცუდად?
- **ყოველი** ჩვენგანი მიდის ცხოვრებიდან ისე, თითქოს, ეს-ეს იყო, მოვიდა.
- **ვინც** თავი შეინახა, მას არაფერი დაუკარგავს, მაგრამ განა თავის შენახვა ყველას შეუძლია?
- **ყოველი** ჩვენგანი სცოდავს, ცხოვრებას ნაწილ-ნაწილ გაიზარებს, მთლიანად კი ვერაფერს.

● **სოციალი** სიკეთე სიკეთეა სხეთისათვის, იგი მოიცავს ფასეულობებს, მაგრამ მათ არ გააჩნით კეთილშობილება.

● **ვინც** ყველაზე მეტად ერთგულია შემთხვევითობისა, იგი თავს ვერ დაიხსნის შფოთისაგან: საამისოდ მან ბევრი საბაბი შექმნა საკუთარი თავისათვის.

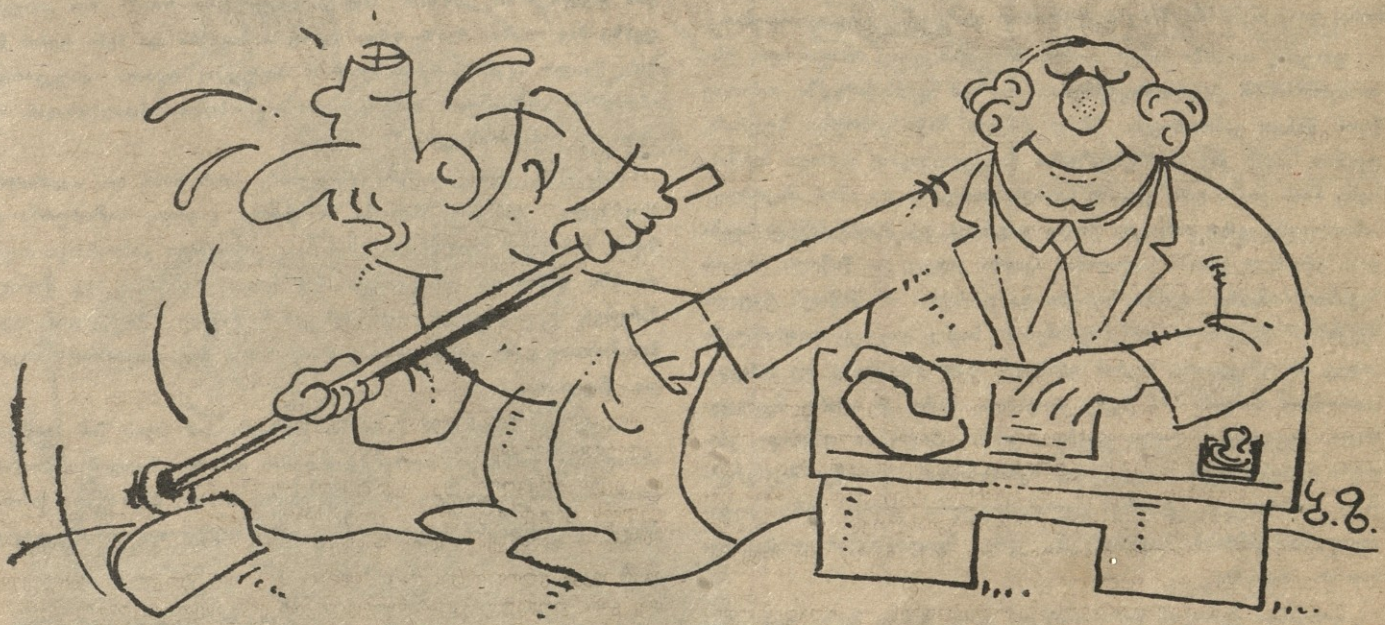
● **უბუნური**, რომელმაც მიიღწია კეთილდღეობას, ღიბხანს ვერ შეინარჩუნებს მას: ბედნიერება ხომ, თუ ზომიერება დაგვაფიწყდა, თვითონვე იხრჩობს თავს.

● **რა** არის უკეთესი ადამიანი? უთუოდ გონება, რომელიც გამოარჩევს მას ცხოველებიდან და ახლებს ღმერთებთან.

● **ნიბრიყმის** შეუძლია ახოხდეს სიბრძნემდე, სიბრძნეს კი არ შეუძლია ჩამოვარდეს სიბრიყვემდე.

თარგმან
ელგუჯა მერაბიშვილმა

ნ.ს. ბ. ზუბაშვილისა

უწარწერო

სრულიად არასაიდუმლოდ

საქართველოს შურნალ-გაზეთების
გამომცემლობა „სამშობლოს“

ესაპირობება მაკულატურის მწეხეები, სამუშაო
ერთცვლიანია (I ცვლა), ანაზღაურება 400-500 მან.
თვეში.

ცნობებისათვის მიმართეთ კადრების განყოფილებას:
მ. კოსტავას ქ. № 14. ტელ.: 99-95-43.

გაზეთი „თბილისი“, #1 მაისი, 1991 წ.

გვიან გამოდის „ნიანგი“ —
დამცინის მთელი ქვეყანა!..
ვიცი, ქალაღი არა გაქვთ
(წინათ ქალაღი ეყარა!),
თანაც არ მყოფნის ხელ-ფასი —
ცოლ-შვილს ვერ ვუხდი ბეგარას!..
ვარ დაწნეხილი მე კაცი,
წელში ვსწორდები ველარას!..
ვარ თქვენს დიდება-ქებაშიც, —
ჩემი პირველი მწე ხართ და, —
გთხოვთ, გეხვეწებით: მიმიღეთ
მაკულატურის მწეხეავად!
წინასწარ გმადლობთ!

შურნალ „ნიანგის“ მთავარი რედაქტორი
ზაურ ბოლშვაკი

ნახ. ი. ყაიხანიძის

უწარწერო

საქართველოს
შურნალ-გაზეთების
გამომცემლობა

ენის განსახილველი

ხაჩიწია „დაჩა“ დაჩის
უჩინმაჩინ 'შაბარაჩის'

საქართველოს
შურნალ-გაზეთების
გამომცემლობა

დროზე გეფიქრად

შეაღიე ხუფრას ტვინი?! —
ახლა ყლაღე ხუპრასტინი!

გ რ ი ვ ი

გუშინ ცოლმა ტახტიდან
ნაწილ-ნაწილ ამკრიფა —
ერთი კვირა ვიწევი,
მომათავა ამ გრიპში!

რას იზამ!

თანამდებობით — მეფრინველღე —
უნდა მოშეკლა ტურა,
მაგრამ გამოდგა ნადირთ მეფის —
ლოშის ნომენკლატურა!

მარის მიმართულებით

ხულ მიავიწყდა
თეატრი და ოპერა გივის, —
ახლა მდიდარი
შფლობელია კომპერატივის!

ქ ე ზ ლ ი

სახაფლაოზე აველ,
შეკვეთა მინდა ძეგლის,
ქვისა კი არა, ხისა —
არა უბრალოხი — ძელქვის!

ტურინტული სუვენირი

იტალიიდან ათრია ტიკით
ცისფერი წყალი აღრიიტიკის!

აღარ შემიძლია!..

აღარ შემიძლია ამდენის ატანა —
ხაიდან შეგროვდა ამდენი ხატანა?!!

მ ა რ თ ლ ა ც ი

დაღიე, თუკი შემოგრა
კაცურკაცობა მცირელი
რას მოდიოდი ქელეხში,
თუკი ხმას არ აპირებდი?!!

შ ე დ ე ზ ი

ხუყველაფერი — გარდა კმნისა! —
აი, შედეგი გარდაკმნისა!

წუგზარ აფხაზავა

შევეჩვიეთ დროშების
ფრიალს, მერე რა ფრიალს!
ვერ ვიპოვეთ დრო შვეების,
ისევე მძლავრობს მ ა ზ ი ა სი..

გულზე მჭიდის ბრაგუნით.
ეძებს ადგილს ხარფიანს,
ეროვნების აგურიით
თავეებს გვიხეთქს მ ა ზ ი ა სი..

ძველი ცოდვა-სიგლახე
თვალუკუტელა ძაფია,
აწერია მის სახეზე
ერის მტერი — მ ა ზ ი ა სი

იმ გზობით თუ ამ გზობით,
ვიცით, რა უკაფია,
ჩამბაზ-ონბაზობა
ხელზე ახდის მ ა ზ ი ა სი

ქარი ხითაც უბერავს,
იქით სწევს გემს აფრიანს!
რწმენა ვადაუბრელა
დიდ-პატარას მ ა ზ ი ა სი..

საბჭოსთან თუ კონგრესთან
ყოფნის მადა მძაფრი აქვს,
ფიქრობს ძალის მოკრებას
ფრხვემიმღრალი მ ა ზ ი ა სი

გამოსული მზის გულზე
აფენს ენას თაფლიანს,
მისი დაცვა ვის უნდა?! —
თავს ვერ იცავს მ ა ზ ი ა სი

მისი წუთისოფელი
მგავს ბავშვობის ქვა-ფრიალს!
ფრთხილად, ხალხო მშობელთა,
ნუ ენდობი მ ა ზ ი ა სი

რთმის უნდა დაპყრობა ტაში

თუ გამოჩნდა დახლზე პური,
თუ აქამე შეიღებეს „ქაში“,
თუ ნიგვზისთვის გიყუო ფული, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ გასტრონომს ერგო ძეხვი,
თუ იყიდე ძროხის ფაშვი,
თუ ხალათით კი გაძებნი, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ იშოვე ხალი ხახვი,
თუ ლობიო გიდულს ქვაბში,
თუ გაქვს მკადი ისბანახით, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ ოჯახში ნახე ყველი,
თუ შეძელი კამა ხაზის,
თუ პაშიდგრის ხარ მყიდველი, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ მიღიხარ ცოლთან ქინწით,
თუ კომპოზტოს კოცნი თავში,
თუ კარტოფილს შეწვავ, იცი, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ შემოდგი ცეცხლზე ღოში,
თუ წიწილს ხდებ ნიორწყალში,
თუ გაქვს თევზი შეხაბოლი, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

თუ არ დგახარ სადმე რიგში,
თუ სტუმარს არ ელი სახლში,
თუ არ ისმენ ბავშვის ვიშვიშს, —
მაშინ უნდა დაპყრო ტაში!

რაც უნდა მართველი იყოს

თუ ათი კაცი დაწვა და
არ მიუწევი გვერდით,
თუ კაცმა კაცი დაწამლა
და არ გაიყავ ხვედრი,
თუ ვინმე მღერის „სულიკოს“,
შენ „თავო ჩემო“-ს მღერი, —
რაც უნდა ქართველი იყო,
ხარ მოლაღატე ერის!

თუ ვინმე დგას და ტაშს უკრავს,
შენ კი არ უკრავ ამ ტაშს,
თუ ვინმეს ვინმე არ უყვარს,
შენ არ აწყევი შანტაჟს,
თუ ვინმემ ქრთამი აიღო,
შენ დაგიმოკლდა ხელი, —
რაც უნდა ქართველი იყო,
ხარ მოლაღატე ერის!

თუ კაცს ფული აქვს სამარხად,
შენ კი ეს ფული არ გაქვს,
თუ სხვა ყიდულობს „სამარყანდს“,
შენ ვერ ყიდულობ „გაგრას“,
თუ ერთი თოხლავს „ყუელიყოს“,
შენ პურიც არ გაქვს ხმელი, —
რაც უნდა ქართველი იყო,
ხარ მოლაღატე ერის!

ღმერთო, ასე ვინ დაგვეწველა! —
ბევრს შრომა-გარჯა არ ხურს! —
თავს თვლიან ერის დამცველად,
ათრევენ კრელ-კრელ მალსტუხთ,
გულზე მჭიდების ბრაგუნით
აფენენ ენას ზრდახარულს!
ამ ვაიერის კაცებმა
გაგვანადგურეს დახტურ!

რაც დავიბადე, მის მერე
ბედმა რა შხამი მახვა!
ვზრომობ, ვწვალობ და მტრის კერძად
ძალშიძს ტყვიაში განვლავ,
ვარ ქირში ღამის გამთევო,
ღზინის დროს ღზინსაც ვმართავ!
სხვაზე ნაკლები ქართველის
ღედა ვატირე მართლა!

საშინარსული დამინიება

მოჩქაინოს მოყვანილობა

იზიანათად ეს არ გეხდება ტყისთ. არა იმიტომ, რომ არ მიჩერებენ, არ გაგვარცვოს! — პირიქით: მე არ ვაჩერებინებ, — არ გამძარცვოს-მეთქი! რამდენსაც მოგთხოვს, იმდენი თუ არ მიეცი, ზოგი ტყისის მძლოლი მგლის ფერს დაიდებს. მერე ვითომ კვუა ვისწავლე და წინასწარ მოეუროგდები ხოლმე. ახლაც ასე მოვიტყევი. მეტენის ზიდის ყურთან რომ მოვლანია, თუმანს შეეპირდი, — იოანე პეტრიწის ქუჩაზე წამოყვანი-მეოქი! სიამოვნებით დამეთანხმა და მეც სიამოვნებით ჩავყევი.

ტაქსი მარჯველ გასრილდა სანაპიროზე, მერე ერთბაშად მარცხნივ მოუხვია, მერე მარჯვნივ გაბრუნდა და ძველი თბილისი რომ უკან ჩამოიტოვა, — რომელი ნომერი გნებაუნო? — მზრუნველად შემეკითხა მძლოლი. — მე იოანე პეტრიწის ქუჩა გითხარით და აქ სად მომიყვანეთ? — მხრების აჩჩვით გამოვხატე ჩემი ჯავკვირება. — იოანე პეტრიწის ქუჩა! — მიპასუხა დაბეჭითებით.

— პეტრიწის ქუჩა დიდ დილაშია, თხუთმეტ ნომერში ჩემი შვილი ცხოვრობს და რატომ მეხუმრებით? — დიდი დილაში რომ გეხსენებინათ, ტაქსი არ ჩავსვამდით: გარაყში მიმეჩქარება! თქვენ მითხარით, — იოანე პეტრიწის ქუჩაო, — და მოგიყვანეთ! პირი პირია! — არა, ბატონო, ეს ძნელადი ქუჩაა! — ძნელადიკა იყო, მაგრამ გადააჩქევეს! გაიხედეთ, თუ არ გჯერათ!

გავიხედე და სასკოლო დაფისოდენა ფირნიშებზე შავით თეთრზე გარკვევით ეწერა ჩვენი დიდი სწავლულის სახელი და გვარი. მომეწონა, მაგრამ გულიც დამწყვიტა ამ წარწერამ.

— გარაყი სად გაქვთ? — ვცადე წყალწალეებულმა ხავსს ჩაქვილება. ვიფიქრე, ეგებ სასურველი მიმართულებით იყოს და ცოტათი ჰაინც მიმანხლოს-მეოქი.

— სამგორისაკენი.. გნებავთ, ბრძანდებოდეთ: ორხევშიც არის პეტრიწის ქუჩა! იქნებ იქ ცხოვრობს თქვენი შვილი და დიდი დილაში გგონიათ? ასეც ხდება ხოლმე. მამაჩემი ერთხელ კოჭორში წასულიყო, წყნეთის მაგივრად!

წელმოწყვეტით ავიშვებუნე და ჩამოსვლა მოვახერხე. ის იყო, გაბრუნება დავაპირე, რომ ყურში შამფურის წვერივით მიქვირა:

— ფული!

— როგორ?!

— აქ მითხარით, თუმანს მოგცემთო! დავაიწყებდათ?! პირი პირია!.. მეტეხიდანვე უნდა გადამეხვია და აქამდე ნავთლულში ვიქნებოდი გასული. გზა გამამრუდებინე და ფულსაც არ იხდი! მითხარი, — პეტრიწის ქუჩაზეო, — და მოგიყვანე!

ლიახ, თავიდან ბოლომდე მართალი იყო ის მძლოლი. მაგრამ მეც რომ არ ვტყუოდი, ეს იყო უბედურება.

უხმოდ გავუწოდე თუმნინი, ხურდას ამაოდ დაველოდე და, როცა ის ტაქსი იქაურობას გასცილდა, მაშინდა გავბრუნდი ლასლასით ჩემი ნაცნობი აგტობუსისკენ.

კი, მაგრამ, ღმერთო, თუკი იოანე პეტრიწის ქუჩა თბილისში უკვე მოქმედებდა, რატომ დაგვირდა ჩერ მეორე ქუჩის დაარსება და შემდეგ — შესამისა? ეგებ მეოთხეც არის სადმე და მეხუთეც! მე ხომ ხუთი თითოვით ჩერაც არ ვიცი თბილისი?!

ამ ჩემმა მწარე შეცდომამ და თუმნის დეკარგამ ერთი სხვა უსიამოვნება გამახსენა: ორხევში ერთმა „ფიგულიანმა“ კაცმა ფიროსმანის ქუჩა იცითა. მე ვუთხარი, — აქედან შორს არის, სადგურ თბილისის მიდამოებში უნდა იკითხო-მეთქი! როცა „ფიგული“ დეკურობას გაშორდა, ვილაც ახალგაზრდამ ჩემს გასაგონად ჩაილაპარაკა, — ფიროსმანის ქუჩა ორხევში არისო! მიწა რომ გამსკდომოდა და შიგ ჩავეტანე, მერჩია!..

ეგ, რაც მე შემემთხვა, და რაც სხვას ვადახდა, ის, რა თქმა უნდა, არ მეცოდინება. ვინ იცის, რამდენი სეხნია ქუჩა ჩვენს ქალაქში! იქნება კიდევ, რადგან შარშან სამშობლოს სიყვარულით გულანთებულ ერთი მამულიშვილი რესპუბლიკის ერთ-ერთ ცენტრალურ გაზეთში გულისწყრომას გამოხატავდა, — დავით აღმაშენებლის შემდეგ, ყველაზე გამოჩენილი მეფე ფარნავაზი გვყავს და მისი ქუჩა კი არხად არისო! ეგებ იმ პუბლიკაციას ამჟამად რომელიმე ინტანცია განიხილავს კიდევ: რათა გამოასწორონ ეს შეცდომა და რომელიმე ქუჩის ფარნავაზის სახელი შეარქვან! ხინამდვილესი კი საქართველოს მამას. გამაერთიანებლსა და განმანათლებლს ისეთი მწვენიერი პროსპექტა აქვს იმავე დიდი დილის დახახლებაში, დედაშიწის არც ერთი სახელოვანი მეფე არ დააწუნებდა!

იქნებ ცოტა გვყავს სახელოვანი წინაპარი და ამიტომ ვაწუნებთ ერთსა და იმავე პიროვნებას? მართო ძველ საქართველოში, სხვა სახელებს რომ თავი დავანებოთ, იოანე პეტრიწის გარდა, მოღვაწეობდნენ იოანე მინახი, იოანე მტბევაძე, იოანე ზოსიმე, იოანე ხატონიშვილი, იოანე შავთელი, იოანე შედაწენილი, იოანე ათონელი, იოანე ხელაშვილი, იოანე ტიშტიშელი, იოანე ქსიფილინოს-პაპუწისწვილი, იოანე ბრღენილი, იოანე ქონჭოზისძე, იოანე ანჩელი, იოანე ტარიკისძე, იოანე ხახანისძე!.. ეს — რაც მე გამახსენდა და რაც თქვენ გაგახსენდებთ, ის სხვა არის, რომელთა ოთხმოც პროცენტს არც ერთი ქუჩა არ გააჩნია! განა ეწყინებოდა იოანე პეტრიწს, მისი რამდენიმე ქუჩიდან, სწვისთვისაც რომ ეწყალობებინათ რომელიმე პატარა ქუჩა? მათ მივიწყებულ სახელებსაც მტვერს გადავაციდით და აღარც შედმეტი ფული დაგვეხარჯებოდა!

ქუჩებისათვის სახელების შერქმევა ხომ საქმის გადავიღებისთვის არის შემოღებული და არა გართულებისთვის! რაში გვირდებია, ერთი და იგივე სახელის ქუჩა რომ გვიქონდეს ერთსა და იმავე ქალაქში? ისიც საქმის გართულებაა, როცა ისტორიულ ტომონამურ სახელს რომელიმე პიროვნების სახელით ვცვლით. რაც უნდა სახელოვანი იყოს ეს პიროვნება! დიდხანს ვეძებე გურამიშვილის გამოჩენილი და გული დამწყვდა, ავჭაღის გზისთვის რომ დაურქმევათო! ეს გზა საუკუნეების მანძილზე ატარებდა ამ სახელს და ახლა რაღ დაგვირდა მისი შეცვლა? დავით გურამიშვილის პატივსაცემად არავითარ შემთხვევაში ძირძველი ტომონამის შეცვლას თვითონ გურამიშვილიც არ დაგვეთანხმებოდა და, ეგეც არ იყოს, „ავჭაღის გზატკეცილი“ მართო ქუჩის სახელს კი არ ნიშნავს, მგზავრს მიუთითებს, საითაც მივმართება ეს ქუჩა. ასეთივე კახეთის გზატკეცილი, რუსთავის გზატკეცილი, კოჭრის გზა, წყნეთის გზა და სხვები. ასეთი ტომონამებისთვის სახელის გადარქმევა და რომელიმე უფრო სპატიო სახელის შერქმევა უხერხულობაში აყენებს იმ საპატიო მოღვაწეებს, რადგან ავჭაღის გზას მინც გზად მოიხსენიებენ და ვერც კახეთს წაართმევენ გზატკეცილს! მგზავრი ხდება, რომ ეს გზა კახეთში მიდის, ის გზა — ავჭალაში და რატომ უნდა გავუბრუნოთ საქმე ავჭარი გადარქმევით? არადა, ჩერ სახელების გადარქმევა თქვით და მერე — გადმორქმევა, მასთან დაკავშირებული სიძნელები და ხარჯები!..

ნუ ვჩქარობთ, თუ გვინდა, რომ არ დავიგვიანოთ! მოჩქარეს მოუგვიანდესო!

უწარწერო

ზ. გ.

მთნთპსნიფუქსსუტთ

მრთ სუფრაზე უვარელში თამადამ დიდი ექსტაზით შესვა საბკოს თავმჯდომარის ხაღღერძელო.

უვარლის მერს გაუმარჯოს-მეთქი მეც შევეურთდი მესუფრეებს. თავმჯდომარემ იწყინა, — მერი ჩემი ცოლია, მე გიორგი მქვიაო!

— „როცა ჩიხურიდან გადიხარ, დაწერე და ფანქარაში გამოკარი, ხაღა ხარ და როდის დაბრუნდებიო!“

მეორედ მოსულ ვიქტორს ასეთი წარწერა დახვდა: „ჩიხურში ვარ და ვეპმ!“

მრთხელ უვარელში დიზელის ძრავიანი ელექტროსადგური პქონდათ, მას ვინმე პეტრე მართავდა. თუ პურ-მარილზე დაპატიებდნენ, პეტრე სინათლეს აუნთებდა ხოლმე. ერთ სუფრაზე პეტრე დაპატიების გარეშე გვიან მოვიდა. ოთახი ნათურებმა გააჩირაღდნა.

— განათდეს პეტრეს ოჯახიო! — იქუბა სუფრამ.

პეტრემ თავისი გაინაღდა — კარგად იხიამოვნა და შუა სუფრიდან წავიდა, მალე ოთახში სინათლე ჩაქრა.

— ჩაქრეს პეტრეს ოჯახიო! — დაიწყველა ოჯახის უფროსმა და ლამა აანთო.

შემოდგომის სუსხიანი ხაღამო იყო, როცა პურ-მარილიდან შექვიფიანებული ვართანა სახლში დაბრუნდა. ალაყაფის კარები ღია დახვდა, გადაახიჯა თუ არა ზღურბლს, სახლობას ერთი აურზაური აუტება: დაგცხათ, თქვე ოხრებო, ორივე კარი რომ გაგიღიათ?!”

ლემ სოფლიდან მგზავრობდა თელავში, ახმეტაში კაკალი ეყიდა და, — რაზე გავცდემო, — ქვა აიტანა, ამტკრევდა და არჩევდა კაკალს შოფრის კაბინის თავზე, რამდენი კაკალიც გატება, შოფრმა იმდენჯერ მანქანა გააჩერა. — ალბათ, ვიღაცა ჩადისო!

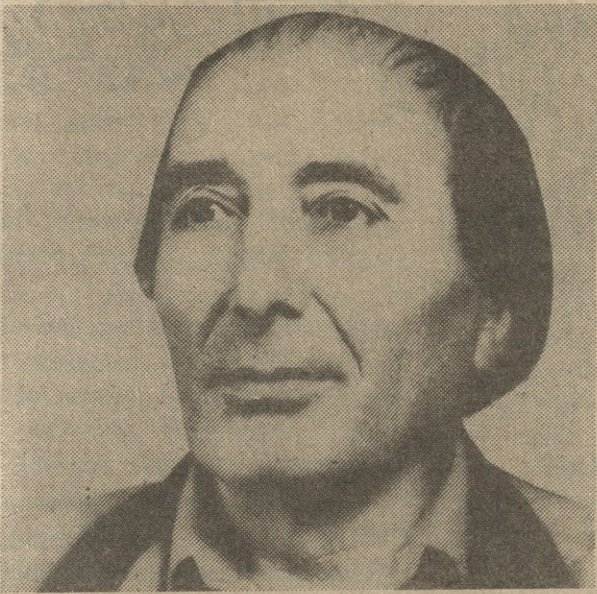
თელავში ლემ კაბინის თავზე დააბრაუნა, მაგრამ შოფრმა აღარ გააჩერა. — ალბათ, ისევ კაკალს ამტკრევენო!

ახე ჩაიყვანა ლემ გურჯაანამდე.

თელავის „სოიუზპეტრის“ ერთ-ერთ ჩიხურს ერთ დროს ვანაგებდა მოხუცი კაცი — ვინმე კარაპეტა. მასთან იძენდა ახალ უურნალ-გაზეთებს მასწავლებელი ვიქტორი. ვიქტორს ხშირად დაეტილი ზვდებოდა ჩიხური, რაც ძალიან მოკმედებდა მასზე.

ერთხელ, როგორც იქნა, ხელში მოიგდო ვიქტორმა კარაპეტა და უსაყვედურა:

ბიძინა კარდანახიზვილი
 (ბ. თელავი)

ილია გვიშვილი

ულწინააღმდეგველად წუთისოფელი — დაუნდობელი და განურჩეველი ადამიანთა მოღვაწის მიმართ... ისე მოულოდნელად მიგვატოვა, რომ სათქმელის გამხელაც ვერ მოვასწარი...

ძნელია და მტკივნეული, შეურაცხველი იმ აზრს, რომ შენ აღარ ხარ ჩვენს გვირდით...

აღარ მოხვალ, არ გავვიღებ მხოლოდ შენთვის დამახასიათებელი, მოკრძალებული, ბავშვურად სუფთა ლინილით!

აღარ მიუღებ „ნიანგის“ რედაქციის განყოფილების გამგის მაგისტრს, რომელთანაც თითქმის განუყოფელი აღიქმებოდი, რადგან თავადღებელი და თავდაუზოგავი შრომა შეგებოდა!

საბედო მანქანის რატომღაც კაუნს (როგორც ყველა საქმეს, ბექდვასაც თავად ახერხებდი) ვეღარ მოგისმენთ დაცარიელებული და თითქმის დაობლებული კაბინებიდან, ხადაც დამთრგუნველი და შეშარავი ხორხმე გამეფებულა!

ველარსადეს გეტყვით იმას, რის მოსმენასაც თავს აარიდებდი. უხერხულად გადაიტანდი საუბარს სხვა თემაზე!

არადა, რამდენ თბილ სიტყვას იმსახურებდი ადამიანური კეთილშობილებით, პროფესიული კომპეტენტურობითა და კეთილსინდისიერებით, სამშობლოსა და მოყვანის განუზომელი სიყვარულით, კაცურკაცობით!

ნადრეგად და მოულოდნელად მიგვატოვე, მაგრამ შენი ხსოვნის ნათელი ჩვენთან დარჩა, დაუფიქრარო კოლეგა!

დაცარიელდა ხკამი, მაგრამ შენი ხული ისევ ტრიალებს იმ რედაქციაში, რომელსაც უერთგულესად ემსახურე ცამეტი წელი!

მთელი ცხოვრებით დაამტკიცე, რომ ორგულობა ხაერთოდ უცხო იყო შენთვის!

დაიბადე 1928 წლის 20 აგვისტოს, კასპის რაიონის სოფელ ხოვლეში. დედაქალაქში უამრავი საქმით გადატვირთული, ყოველ შაბათ-კვირას მამაბაბუელ სოფელში მიიჩქაროდი, მკლავ და მუხლმოუხრელად უფლიდი ნაფუძარს!

მრავალმხრივი განათლება მიიღე: ეკონომიკური, ხაინუინრო, ფილოლოგიური...

სხვადასხვა დროს მუშაობდი ნაშუალო ხკალის მანწავლებლად, რაიონული გაზეთის ლიტერატურულ მუშაკად, თბილისის მეტროპოლიტენის მუშენებელ-ინჟინრად, საქართველოს წიგნის მოყვარულთა საზოგადოების რედაქტორად!

ხადაც უნდა ყოფილიყავი და რა თანამდებობაზეც უნდა გემუშავა, საქმისთვის არახდროს გილატია, ცხოვრება გაიძულედა, მაგრამ არახოლეს ავილია ხელი მოწოდებაზე, კალამი ხელიდან არ გაგვარდნია. — შენი მოწოდება მწერლობა იყო და მისი ერთგული დარჩი მთელი ხიცოცხლის მანძილზე!

თითქმის ყველა ლიტერატურულ კონკურსში მონაწილეობდი და მეტწილად გამარჯვებულს პრემიას იმსახურებდი! ოცამდე წიგნის ავტორი გახდი! გამოუქვეყნებელი დარჩა ხქელტანიანი რომანი, მოთხრობები, პიესები... ვერ მოახწარი უამრავი ხაინტერესო ჩანაფიქრის განხორციელება!

ისიც განსაკვირვებელია, რაც მოახწარი! — ოჯახზე, სამხაზურებრივ მოვალეობაზე თავდადაებული კაცი როგორ ახწრებდი და ახერხებდი ამდენს!...

ხაოცარი შრომისმოყვარეობა ვახასიათებდა, ტიტანურ ტვირთს ეწიდეხოდი, შენი წოდების ნიშანი ლომი იყო! — ლომივით კაცი იყავი! — ძლიერი და ამაყი, ამხთან — ხავშვივით ალაღმარადი.

იქნებ ამიტომაც მოღვაწეობდი ასე ნაყოფიერად საბავშვო ლიტერატურის დარგში!

შენი მოთხრობების კრებულები — „მამის სახსოვარი“, „მეტარებლები აღმოსავლეთისაკენ მიდიან“, „გუგულის საათი“, „ლანდი დედისა“ — ნორჩი მკითხველების ხაყვარული წიგნებია.

სათავდადაავლო და ფანტასტიკური ჟანრიდან წაღარსქენ გადადგმული ნაბიჯიც ხაინტერესო ლიტერატურულ მოვლენად იქცა, რაც შენი შემოქმედებით დიაპაზონის, მწერლური ფანტაზიის დაუშრეტელ რენურხებზე მიგვიანიშნებდა!

განსაკუთრებულ წაღარებს წერდი. ამის ხაყუეთესო დახტურია წიგნი „მომალადე ბელრა“, აღლო აუღე და გითავისე, რომ ხაყოველთაო და შხარდი აქსელერაციის პირობებში ჩვენი ნადრეგად გათვითცნობიერებული, მოაწროვენ და ამიტომ „დევეტუელი“ ხავშვებია, ასე ადვილად არ იქერებენ, არ ირწმუნებენ ამხავს, რომელსაც არაფერი აქვს ხაერთო რეალურ ცხოვრებასთან!

შენს წაღარებში იგრძნობა ჩვეულებრივი იგავის, მოთხრობისა და ტრადიციული წაღარის ელემენტები, ეს არ არის უბრალო აღრევა, არამედ მათი ორგანული ხინთეზის ცდა, რომლის ხაფუძველზე ჩვენს თვალწინ იხადება უჩვეულო, უფრო სწორად, „ნამდვილი“ წაღარი.

თვითონაც თითქმის წაღარულ სამყაროში ცხოვრობდი — ცხოვრებისეულ რეალობაში იხარშებოდი, მაგრამ ცხოვრებისეული ტუჭვი არ გეკარებოდა!... ყოველდღიური ხაწრუნავი არ გაკლდა, მაგრამ ყოველთვის ყოველდღიურობაზე მალდა იდექი!

ხაკუთარი სამყარო გქონდა, იმდენად სუფთა და ამალელებული, რომ მასი ანგარებისა და ანგარიშწორებისათვის ადვილი არ რჩებოდა!... თავდაც დიდ, წოგერ დაუცველ ბავშვს წაგავდი!... კრიტიკოსები არ განებიერებდენ, მაგრამ ბევრ მედროვე და ხანელგანთქმულ მწერალზე მეტი დამხაზურება მიგიძღვის ეროვნული ლიტერატურის წინაშე!

შენს წიგნებზე აღწრდება ქართველი ბავშვების არაერთი თაობა, ისინი მოგაგებენ ლირსეულ პატივს, რომელსაც ხიცოცხლეში ვერ ეღირსე!

მწერლური დიაპაზონის მრავალმხრივობითაც იქცევი ყურადღებას: პროზაიკოსმა, პუბლიცისტმა, ხატორიკოსმა და იუმორისტმა, დრამატურგიაშიც ხცადე კალამი და რამდენიმე პიესა დაგვიტოვე!

ქართული ლიტერატურის შენამენია 1878 წელს გამოცემული შენი პირველი წიგნი „ქორფლიანი მთავრ“, მოთხრობების კრებული „უამი მქისა“, ფანტასტიკური რომანი „დაგარული ანდრომეტი“, რომანები — „ნიმბი“, „ჩამქრალი კელაპტარი“!

არ ჩამქრალა შენი მწერლური ნივის კელაპტარი! — ანათებდა და მომავალშიც გაუნათებს მრავალრიცხოვან მკითხველს!

მახვილი კალმით ამხელდი ჩვენი ცხოვრების მანკიერებებს, „ნიანგის“ ბიბლიოთეკის“ ხერიით გამოეცი ხატორული-უმორისტული ნაწარმოებების კრებულები — „ქმეპიის ბურსუთი“, „მგლის ხიკვილი“, „კომენდანტის ხაათი“!

სამაგალითო იყო „ნიანგის“ რედაქციაში შენი მოღვაწეობა — ცამეტი წლის მანძილზე არც ერთხელ უმიწეოდ არ გაგვიცდენია სამხაზური, არ ყოფილა ისეთი შემთხვევა, რომ რაიმე დავალებზე უარი გეტყვას ან არ შეგებრულებინოს!

„ნიანგის“ ისტორია“ დაწერე და ეს ისტორია უერთგულესი თანამშრომლობითაც დაამშვენე!

მთელი ხიცოცხლე სიტყვასთან დამქანცველ ჰიდილში გაატარე, ბრწყინვალე მოქართულე რყავი, ძალგებდა „სრულ-ქმის სიტყვათა, გულისა გახაგმირთა“!... დღღღა რა იყო, არ იცოდა!... ხიცოცხლამდე ორი დღით ადრე დამთავრე ახალი რომანი „ჩემი უიღბლო დედოფალი“!

იღბალმა გიმტყუნა!... არც დაგჩივლია როდესმე ჩანმრთელობაზე და ვერც ავადშყოფად წარმოგიდგენდა ვინმე!... უცებ წაქეცი ლომივით კაცი!

აქამდე იბლიანები ვიყავით ყველანი, ვისაც რაიმე ურთიერთობა გქონდა შენთან, უპირველესად — შენი ცხოვრების დედოფალი და ხამი შვილი, რომლებზეც მზე და მთავრე ამოგვიოდა!

მხოლოდ ერთხელ მიეცი შენს თავს მამაკაცური ხისუხტის უფლება — ამა წლის შ აპრილს ვერ დამხვე თვალზე მომღგარი ხიხარულის კრმლი!

— დმერთო, ისე ნუ მომკლავ, რომ თავისუფალ საქართველოს არ მოვეწროო! — ინატრე ცრემლმორიულმა!

ერთი მტკიველი ქართული მიწა არ გემეტებოდა დასათმობდა! — მზად იყავი, ხიცოცხლემც კი გაგწირა მისთვის!

შენი ერთ-ერთი უხაყვარლესი მწერლის, შექსპირის გარდათქმული სიტყვებით რომ გითხრა, ... შენ კაცი თუავ, ვით შემფერის კაცხა კაცობა... უკუით — დიდებულო, სრული — ნიკიერებით, აგებულებით — ახოვანი, მიხვრა-მოხვრით — ხაოცარი, საქმით — სწორი ანგელოზისა, გონიერებით — ღვთისა!

სწორად ამიტომ მძიმე ხვედრი გარგუნა ბედმა!... მსუბუქი იყო შენთვის ქართული მიწა, ხადაც განისვენებს, ძმომ ელგუჯა!

წონ, საყკუნეთა ხიდიმუქნიხაქუნ!

ქრონიკული
ნიგლირთიქს

„... და მაინც თქმა სჯობს!“
ბ. კოლოფიუსი

ბატონა მეცნიერებს მაშინ მოუხმობ მშველელად, მეგობრად, გნებავთ, ტვინის სალეს ქვად, როცა ხელთ ჩხირი იპყრო და საკუთარი ქონის კერიაზე ნაცარს დაუწყოს წეჭევა. არ არსებელიყო ნაცარქეჩიათა ლაშქარი — პირამიდის ფუძე, ზემოხსენებული მეცნიერი-ქეჩია ვერ აბობლდებოდა გვერდით მოხსენიებული პირამიდის მწვერვალზე და კაცობრიობა ვერ გაიჭრებოდა კოსმოსში!

ზედა აბზაცში სამ სიტყვას შემოხვევით არა იქვს ხაზი გასმული. ვეცდებით ლაგიმტიკოთ, რომ მათ შორის ორგანული კავშირი არსებობს.

ალბათ, დაგვეთანხმებით, რომ ადამიანი მოაზროვნე არსებაა. აზრი სიტყვებით გამოიხატება. თუმცა ამ საკითხზე შესაძლოა განსხვავებული აზრის გვექონდეს (იხევეთ სიტყვებით გამოთქმული), სიტყვა კი ყველაფრის გასაღებია.

„პირველად იყო სიტყვა...“

გახლდათ რაღაც მისტრიკური. ზეცნობიერი ჩვენი დიდი მეცნიერის ნიკო მარის მტდელობაში, ეპოვე რამდენიმე ყოვლის პირველსაწყისი, პირველწყარო სიტყვა.

სიტყვებზე დედამიწაზე კოსმოსიდან მოვიდა და მისი უმაღლესი ფორმის მატარებელი კაცობრიობის განვითარების დღევანდელ ეტაპზე ჰომო საპიენსი გახლავთ (ჩვენში, ასეთი არცთუ უაზრო აზრის არსებობს: ჰომო ქაფიენსი).

ჰოდა, საეარაუდოა, ეს ჰომო მაშინ გაგვიცაპიენსდა. როცა არ დაუტადა რა ახალი წელთაღრიცხვით მეორიათასე წელს, თვითონ მიპყო ხელი საკუთარი საცხოვრებ-

ლის მშენებლობის ობიექტს და საბატიო საქმეს.

ეს ამბავი თბილ ქვეყნებში უნდა მომხდარიყო (დაბურულ, ულრან ტყეში, თუ ველზე, — ამაზე შეიძლება ვიკამათოთ) და ჩვენც იქითვე მივაპყროთ მზერა.

როგორ იშენებს ბუშმენი სახლს დღესაც კი, რათა თავი დაიფაროს მზის მწველი სხივებისა თუ ტროპიკული წვიმისაგან?

იგი თავის იარაღს — შუბს მიწაში არჭობს და ზემოთ პალმის შტოებს მიამაგრებს. ამ „კომპლექსში“ უმთავრესი როლი, ცხადია, შუბს უნდა მივაკუთვნოთ, რომლის სახელი, სავსებით შესაძლებელია, სხვადასხვა ენებზე საცხოვრებლის, სახლის სინონიმად წყველიყო.

ამ ჰიპოთეზის საფუძვლიანობის დასაბუთებლად გავეცნოთ სიტყვების ასეთ სინტაქსო მწკრივს:

- კერა — კერია.
- კომლი — კვამლი.
- hotel — hot (ინგ.) ცხელი.
- Halle — hell (გერმ.) ნათელი.
- дом — дым.
- курень — куриться.
- очаг — очаг.

ჩანს, რომ უკვე სხვადასხვა ენაზე მოლაპარაკე ადამიანები ასოციატურად ერთნაშენის მსგავსად აზროვნებენ, როცა ურთიერთს უკავშირებენ საცხოვრებლის და კერის, ცეცხლის, კვამლის, სითბოს, სინათლის აღმწინშენელ ცნებებს, აიგივებენ კიდევ.

ახლა კი დავუბრუნდეთ ჩვენს მოსაზრებას და მტიკედ გამოვთქვათ ერთი ასეთი ფრთხილი ვარაუდიც — ებოქაში, როცა არ არსებობდა ჩინელი, ინგლისელი, ბუშმენი და თქვენ წარმოიდგინეთ, არც ქართველი, ადამიანის პირველი ხელოვნური საცხოვრებლის სახელწოდება უნდა ყოფილიყო „ა მ“!

კიდევ ერთი გადახვევა მთავარი მაგისტრალიდან შორეული წარსულის ორლობებში:

სიტყვა „ა მ ს“ სულ სხვა, დღემდე შემორჩენილი „პირველადი“ დატვირთვაც გააჩნდა, რაზეც მეტყველებს შემდეგი ჩამონათვალი — კლვა, kill, колоть.

სასიამოვნოა, რომ ჩვენს ჰიპოთეზას ამ ფრიად უსიამოვნო სიტყვების მწკრივაც ამაგრებს — „ა მ ს“ და მისგან წარმოებულ ცნებებს სავსებით შესაძლებელია ჰქონდეთ „მეორეული“, ამჯერად მშვიდობიანი, დატვირთვა.

(აქ შეიძლება წავიკვირებოდეთ ფილოსოფოსოთ კიდევაც: კეთილი და ბოროტი ადამიანს თავისი გაჩენის დღიდანვე დაემგზავრა, ურთიერთს გადაეწნა მის ცხოვრებაში).

მერედა, სად ჩანს ეს „მეორეული“?

მოვიყვანოთ არგუმენტები კომენტარების გარეშე. მხოლოდ ეთქვათ, რომ „ა მ“-სთან შეიძლება დავაკვიროთ არა მარტო სახლის, საცხოვრებლის, ნაგებობის, შესანახი ადგილის და ა. შ. სახელწოდებანი, არამედ სოფლების, ქალაქების, მხარეების და საერთოდ ერთად ცხოვრების გამომხატველი სიტყვებიც.

„ა მ“. როგორც ხის, მცენარის ადმინისტრაციული ტერიტორია:

კომპიტი, კორძი, კოჭი, კომბალი, კოპი, კავი, კორკიმელი, კომში, кол. копье, корень, кора, колос, клён, Kastanie (გერმ.) — წაბლი, Kohl (გერმ.) — კომბოსტო.

საცხოვრებლის, შენობის, შესანახი ადგილის ადმინისტრაციული:

ქობი, ქორ (ხვანურად) — ორხართულიანი ხახლი, კომლი, კოშკი, ხახ(ო)ლი, კარავი,

— ჩემმა კომპერტივმა, ტრუხების მაგივრად, ლელვის ფოთლების გამოშვება დაიწყო!..

ქარვასლა, ქარტა, ეკ(ო)ლესია, სკოლა, კ(ო)ლუბი, კაფე, კერა, კონუსი, კარკასი, ქარქაში, храм, хоромы, хата, корзина, конура, скорлупа, комната, ковчег, sabane (ფრ.) — ჭობი, cachette (ფრ.) — სამალავი, соique (ფრ.) — ნიფარა, coque (ფრ.) — ნაჭუჭი, იოკოს (ბერძნ.) — სახლი, hotel (ინგ.), Kirche (გერმ.) — ეკლესია. **საცხოვრებელთა კომპლექსის, ძველნი, მხარის აღმნიშვნელი:**

კოლხეთი, საქართველო, კახეთი, კაბადოკია, ხონი, ხორგა, ხარაგაული, ხანი, კობულეთი, ბორჯონი, ქორაგი, ქალაქი, კორხიკა, კორინთო, კრეტა, კავკასია, კორეა, კოლიმა, სახალინი, კანადა, კრაალი, ყარხი.

ჯგუფის კოლექტივის აღმნიშვნელი:
კოლ (ებრ.) — ყველა, ყოველი, ყოლიფერი (იმერული დიალექტი), კოლექტივი, კომპლექსი, კოლონა, კოლონია, კოალიაცია, ქორო, ხალხი, ბროვა, კოლტი, კელტები, ხალიბები, colis (ფრ.) — გროვა, common (ინგ.) — საზოგადო, количество, ცხოვრება (ცხოვრება), ყოფა.

ხაზი გაუხვით იმ ფაქტს, რომ „მ“ და მსგავსი თავსართით უამრავი სიტყვა იწყება სხვადასხვა ენებში, რაც, ცხადია, სრულუბითაც არაა შემთხვევითი. ინტერესმოკლებული არ უნდა იყოს შემდეგი, კიდევ უფრო ფრთხილი ვარაუდების გამოთქმაც ასეთი პარალელების გავლების მეშვეობით:

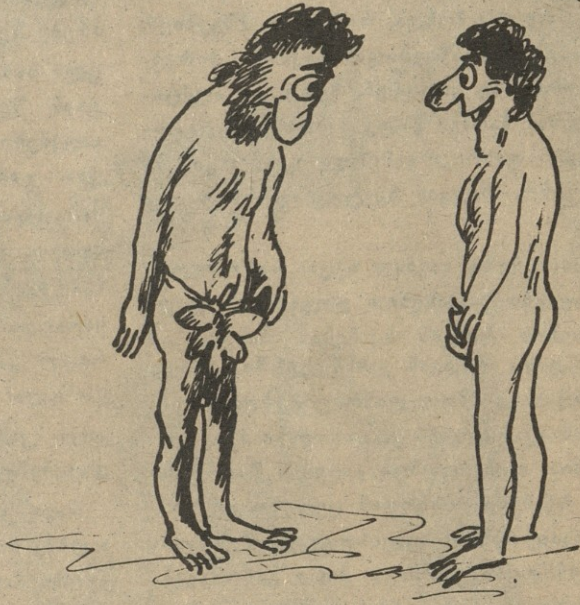
ხარი — ხრა-ხახახლე, сарай, ხარდინია, ხარაგოხა, ხარავეო, ხარაპანისი, ხ(ა)რულეხით.

პალო — პალატა, палка, pole (ინგლ.) — შუბი, ნეპოლი, პოლი (ბერძ.) — მრავალი. ხოლი — ხოფელი, село, солома, ხულ, somme (ფრ.) — ჯამი, sommet (ფრ.) — მწვერვალი, წვერო.

შესაძლოა, „ოჯახიც“ „ჯახ — ჯოხს“ უკავშირდებოდეს. ახლა კი, დაპირებისამებრ, შუგვიძლია პირამიდის მწვერვალზეც ავიკრათ — ინდიელები ამ საოცარ, გრძნეული თვისებებს მქონე ნაგებობას „მონ“ უწოდებენ. აქედან კი ერთი ნაბიჯი გვრჩება კონსოხში გასაფრენად. სამკუთხედიც შეიკრა:

ქობი, პირამიდა, კონსოხი.
P. S. ნუ დავივიწყებთ, რომ ყოველივე მდე ქობის კერიაზე ნაცრის ქექვამ მიგვიყვანა!

უუუუცროხი
მეცნიერ-ჩხირითმშრომელი
ნ. ჯეჟიაური

ნახ. მ. პაპაიძისა

— სამი თვე წელს იმიტომ ილაპარაკეს ხეხიაზე, რომ ფახები ხამჭერ გაეზარდათ?
— მაგი რაა, შე კაცო?! გაიხად მთელ წელს ილაპარაკებენ!

ნახ. პ. ლომიძისა

სტაფანე მხარბრძალი

სკამდივანია

ზ ლ ა პ ა რ ი

იყო ერთი სახელმწიფო, სახელად — სკამდივანია. ეს სახელი იმიტომ ეწოდა, რომ იმ ქვეყანაში ყველაზე ძვირფასი ნივთი სკამი და დივანი იყო. ქორწილებსა და დღეობებში ყველაზე კარგ საჩუქრად სკამი ითვლებოდა! ოჯახის შეძლება, ქალის მზითევი იმით განიზომებოდა, თუ რამდენი სკამი ჰქონდათ!..

რატომღაც ისე მოხდა, რომ ერთ მშვენიერ დღეს სკამები მალაზიებიდან გაქრა!.. პირველად ტალონებზე ყიდდნენ, მერე — აუქციონით, მაგრამ მარაგი მალე გამოილია!.. გრეხილი ავეჯის ფაბრიკა გაჩერდა ეკოლოგიური მიზეზის გამო, რადგან ხე-ტყე აღარ იშოვებოდა!..

სკამი საოცნებო საგნად იქცა! სამსახურში ხალხი თავიანთი სკამებით დადიოდა! დიდი თანამდებობის პირებს სკამების თრევა არ სჭირდებოდათ, რადგან კაბინეტებში თოკებით ჰქონდათ დაბმულ-დამონტაჟებული იმპერატორის სკამ-დივანს კი ყარაული მყავდა!..

ნათქვამია, ფანციფუნცი გაცვდა, შავი უამბო დარჩაო! სკამები თანდათან ცვდებოდა, ახალი კი არსად ჩანდა! ხელისუფლებამ მრავალი დადგენილება გამოსცა მათი გამრავლების თაობაზე, მაგრამ საქმეს არაფერი ეშველა! ადამიანთა მოთმინების ფიალა აივსო!.. ხალხი ქურაში გამოვიდა და სკამების გამრავლება-განახლება მოითხოვა! მოჰქონდათ ლოზუნგები: „ბანახლეზულ სანოგადო-ეზას — ბანახლეზული სკამეზი“, „ძირს იმპერატორის დამკალი და შერხეული სკამეზი“, „ბაუმარჯოს თვითდაფინანსეზაზე გადასულ ბრახილი ავეჯის ფაბრიკას!“

ფაბრიკის განახლებას მოითხოვდნენ, მაგრამ ხე-ტყე არსად იყო!.. საჭირო გახდა იმპერატორის სავარძლის გაუქმება, მისი ჩამოგდება და სახელმწიფოს დემოკრატიული გარდაქმნა, მაგრამ იმპერატორი სკამს ასე ადვილად არ თმობდა და ყოველმხრივ ებღუშებოდა!..

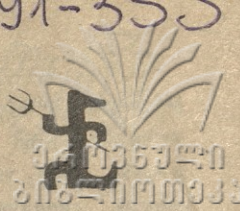
ხალხის მღელვარებამ ზენიტს მიაღწია! ყველას მობეზრდა სკამების სამსახურში თრევა და ისევ უკან წამოდება! უფრო დიდ გაპირვებაში იყვნენ ისინი, ვინც ნახევარ შტატზე მუშაობდნენ. მათ მთელი სკამის წამოდება აკრძალული ჰქონდათ, სკამს ხომ შუაზე ვერ გაპირდნენ?! ამიტომ უსკამოდ

დადიოდნენ და სამსახურში ფეხზე იდგნენ! სამადლოდ ვილაცა ორიოდე საათით თუ დასვამდა სხვის სკამზე ჯდომა კი ზოგიერთისათვის არცთუ სასიამოვნოა, თუმცა ბევრი სხვის სკამზე მჯდომი ადამიანი არავითარ უხერხულობას არ გრძნობდა!

ასე იყო თუ ისე, წამალი უნდა გამონახულიყო. როგორც კი დაუშვეს მრავალპარტიულობა, შეიქმნა სკამის მოყვარულთა პარტია (არა თანამდებობის მოყვარულთა, როგორც ეს თანამედროვე გაგებით არის), რომელსაც ხელმძღვანელობდა შტატგარეშე (იმ ქვეყანაში სკამგარეშეს უწოდებდნენ) წვეროსანი ახალგაზრდა, სახელად სკამკოჩა. მის წინაპრებს ბევრი სკამი ჰქონიათ და ეს ტრადიციული სახელიც, ალბათ, იქიდან მოდის. პარტიამ შეიმუშავა იმპერატორის სავარძლის გაუქმებისა და მისი გადაყენების კონცეფცია. ლამდამობით იმპერატორის სავარძლის ყარაული იძინებდა (ან რომელი ყარაული გინახავთ, რომ ღამე არ დაეძინოს?!). ერთ ღამეს სკამკოჩა შეიპარა სასახლეში, მძინარე ყარაული გაკოჭა, სავარძელი ახსნა და ჯანჯარიდან გადააგდო! სავარძელი დაიმსხვრა და დაიშალა!.. იმ ქვეყანაში ასეთი წესი იყო: თუ კაცი სკამს დაკარგავდა, მოხსნილად და გადაყენებულად ითვლებოდა!

რაკი იმპერატორმა სავარძელი დაკარგა, ხალხმა სასახლისაკენ იხუვლა და მისი გადაყენება მოითხოვა! იქაური კონსტიტუცია მეტად მკაცრი იყო, იმპერატორს მეტი გზა არ ჰქონდა, ხალხს უნდა დამორჩილებოდა! იმპერია გაუქმდა და თავისუფალი რესპუბლიკა გამოცხადდა! შექმნეს დემოკრატიული პარლამენტი, დაწესდა პრეზიდენტის პოსტიც. მაგრამ ჭერჭერობით არავინ აირჩიეს. გარდა მავალ პერიოდში ქვეყანას მართავდა პარლამენტი, რომელმაც პირველ დღეებზე გამოსცა ტყის აღორძინების დეკრეტი. რამდენიმე წელიწადში აბიზინდა ტყის მასივები, ამუშავდა გრეხილი ავეჯის ფაბრიკა, რომელიც იჭარით აიღო სკამკოჩამ. ფაბრიკა იმდენ სკამს უშვებდა, რომ გზავნიდა აღმოსავლეთ ქვეყნებშიც, სადაც უფრო ადრე დაიმსხვრა დამძალი სკამები!..

ხალხმა შვებით ამოისუნთქა! ადამიანი უკვე სკამით აღარ ფასობდა! ცენტრალურ, თავისუფლების მოედანზე სკამზე მჯდომი იმპერატორის ძველი მოხსნეს და ცარიელი სკამი დატოვეს! იმ ქვეყნისათვის ასე სჯობდა, რადგან ვინც მთავარ სკამზე დაჯდა, ხეირი არავინ დააყარა ხალხს! სახელწოდება კი სახელმწიფოს ძველი დარჩა — სკამდივანია.

სამბორისა და მთავარის შურნალი „მინანი“ №11-12 (1837-38), იენისი. გამოცემის 1923 წლის ივნისიდან.

მთავარი რედაქტორი სანა ზოლმეჩაი

სარედაქციო კოლეგია:

ავთანდილ ადგიშვილი (პასუხისმგებელი მდივანი), ვახუა ამირჯანი, ნოზალი მარათია, რევაზ თვარაძე, ჭემალ ლოლუა (მხატვარ-რედაქტორი), ნოდარ შალაზოია, აღყესანდრე ხაშვილი, ბეგენ ხაბარულაძე (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), ჩანუდ ჩარკვიანი, თამაზ წყვიფაძე.

ტექნიკური რედაქტორი ირაკლი დუნდუა

გადამცემი ასაწყობად 9. 05 91 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდოდ 1. 07. 91 წ. ქალაქის ზომა 60x90/8, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 3. სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბანი 29. საქართველოს შურნალ-გაზეთების გამომცემლობა „სამშობლო“. შეკე. № 979, № 1064. ტირაჟი 70000. შურნალი გამოცემის თვეში ორჯერ. რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

ბეგენ მესხარია: მშობენ. თბილის-მ, რუსთაველას პროსპექტი № 45.

ტელეფონები: მთავარ. რედაქტორის — 99-35-58, მთ. რედ. მოადგილის — 93-19-42, პ/გ მდივნის — 93-10-78, მხატვარ-რედაქტორის — 99-02-38, განყოფილებათა გამგებების — 93-49-32, რედაქტორ-ლიტმუშაკების — 99-02-38, მდივან-მე მან ქანის — 99-76-69.

Сатирико - юмористический журнал «ИИ-АНГИ» (на грузинском языке). Тбилиси, ир. Руставели № 42. Тхвограფია ჟურნალთა-გაზეთთა გამომცემლობისა «სამშობლო», უა. მ. კოსტავა № 14.

ფასი 80 კაპ.

მისამართი 76187

